Biblioteca Municipală Baia Mare
SALA DE LECTURĂ

Proletari din toate țările, uniți-vă !

Tribuna școlii

Revistă săptămînală
editată de
Ministerul Educației și Învățămîntului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățămînt, Știință și Cultură
Anul IV (XXV) Nr. 131 (1217)
Sîmbătă 16 februarie 1974
12 pagini și suplimentul
„Științe sociale" — 1 leu

DIN NOU, ÎN SOLIE DE PACE ȘI PRIETENIE

Vizita pe care președintele României, Nicolae Ceaușescu, o face în cîteva țări ale Orientului Mijlociu — Libia, Liban, Siria, Irak — salutată cu căldură și urmărită cu viu interes de către opinia publică de pretutindeni, se înscrie în șirul lung al soliilor de pace, colaborare și prietenie pe care fiul cel mai iubit al poporului nostru le duce cu cinste pe toate meridianele pămîntului. Este o ilustrare strălucită și convingătoare a politicii consecvente de înțelegere și colaborare cu toate popoarele lumii, pe care partidul și statul nostru — în spiritul directivelor Congresului al X-lea al P.C.R. o urmează și o propagă, în interesul major al prosperității întregii omeniri.

Dezvoltarea largă a colaborării cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială — astăzi România întreține relații diplomatice cu peste 100 de țări și relații economice cu peste 110 state — a făcut să crească nemăsurat prestigiul ei internațional, a dus la afirmarea ei ca o forță neobosită și eficientă în slujba politicii de conlucrare pașnică între popoare.

Întregul popor urmărește cu entuziasm și încredere itinerarul solilor săi pe îndepărtatele meleaguri, apreciind în mod cu totul deosebit rezultatele pozitive, bogate, obținute pînă acum. Etapele vizitei din zilele următoare sînt așteptate de mascle largi ale oamenilor muncii din patria noastră cu același viu entuziasm și nestrămutată încredere.

Sînt simțăminte firești, născute în sufletul poporului nostru de conduita deschisă și constructivă a conducătorului său, în relațiile cu toate popoarele lumii.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și președintele Moamer El Geddafi, pe aeroportul din Tripoli.

În vizită la Centrul universitar Tripoli, intrat în viața cultural-științifică a țării, în urmă doar cu puțini ani și găzduind în prezent cinci facultăți

„Considerăm că vizita președintelui Ceaușescu marchează o nouă etapă de stimulare a relațiilor dintre țările noastre. Salut și respect părerile politice exprimate de președintele Ceaușescu prieten".

Moamer El Geddafi, președintele Libiei

„Ne face o deosebită cinste să vă primim în universitatea noastră. Este un privilegiu deosebit de a avea în mijlocul nostru pe un eminent om de stat, conducătorul înzestrat al unei țări prietene".

Dr. Musa Mohamed Omar, președintele comitetului superior al Universității din Tripoli

„Vă mulțumim pentru vizita făcută pe șantierul nostru. A fost o vizită care ne-a onorat, căreia îi vom păstra o neștearsă amintire. Vă rugăm să transmiteți României salutul călduros al constructorilor libieni".

Ing. Faril Krikshi, directorul general al șantierului Combinatului textil Zanzur

VIAŢA SINDICALĂ

Simpozionul „Reconsiderarea raporturilor profesor-elevi, condiţie a modernizării procesului de învăţămînt"

După cum am informat cititorii noştri în „Tribuna şcolii" nr. 128 din 26 ianuarie a.c., Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului împreună cu Uniunea Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură, continuînd tradiţia creată, organizează în acest an pentru cadrele didactice, cel de-al III-lea Simpozion Naţional.

Simpozionul se va organiza în două faze : **la nivel judeţean**, etapă care se va desfăşura pînă la sfîrşitul acestui an şcolar (mai ales în cursul vacanţei de primăvară) şi **etapa pe ţară**, care va avea loc în Bucureşti la începutul anului şcolar 1974—1975.

Pot participa cu lucrări, individuale sau colective, cadre didactice din învăţămîntul de toate gradele, inspectori şcolari şi cercetători, precum şi alţi specialişti preocupaţi de problemele cuprinse în tematica orientativă, pe care o republicăm.

Recomandări tematice

I. LECŢIA — PRINCIPALUL CADRU AL CONSTITUIRII ŞI MANIFESTĂRII RELAŢIEI PROFESOR-ELEVI

1. Tradiţional şi modern în comportamentul profesorului la lecţie.
2. Reconsiderarea relaţiei profesor-elevi în condiţiile perfecţionării metodelor de predare-învăţare.
3. Modele ale comunicării optimale între profesor şi elevi.
4. Condiţii ale unui real dialog între profesor şi elevi la lecţie.
5. Cum se realizează o motivaţie superioară a învăţării în condiţiile înnoirii relaţiei profesor-elevi.
6. Conţinutul disciplinei în muncă a elevilor, la lecţia predată în cabinete, laboratoare şi ateliere.
7. Mijloacele de învăţămînt moderne şi influenţa lor asupra relaţiei profesor-elevi.
8. Raportul profesor-elev şi profesor-clasă de elevi, în lumina abordării diferenţiate a elevilor la lecţie.
9. Raportul profesor-elevi şi folosirea lucrului în grup la lecţie.
10. Raportul profesor-elevi în condiţiile muncii simultane cu mai multe clase.
11. Analiza critică a unor curente pedagogice contemporane referitoare la relaţia profesor-elevi (non-directivismul, şcoala fără ziduri, şcoala comprehensivă, învăţămîntul programat ş.a.).

II. PROFESORUL, ORGANIZATOR AL UNUI PROCES FORMATIV COMPLEX

1. Tipul ideal de educator, prospectat în lumina documentelor Plenarei C.C. al P.C.R. din 18—19 iunie 1973.
2. Rolul şi statutul profesional al educatorului în învăţămîntul românesc contemporan.
3. Optimizarea relaţiei profesor-elevi în scopul valorificării formative a procesului de învăţămînt.
4. Profesorul, conducător al acţiunii educaţionale la lecţie.
5. Tipuri de conducere a acţiunii educaţionale şi de exercitare a autorităţii profesorului.
6. Sistemul de cerinţe faţă de elevi : exigenţa raţională şi afecţiunea reciprocă, condiţii ale unor relaţii optime între educator şi educat.
7. Profesorul, evaluator al procesului instructiv-educativ.

III. ELEVUL, COPARTICIPANT LA PROPRIA SA FORMARE

1. Ce înseamnă şi cum se realizează participarea efectivă a elevului în procesul instructiv-educativ.
2. Condiţia elevului în şcoala modernă.
3. Angajarea şi responsabilitatea elevilor în acţiunea educaţională.
4. Semnificaţii actuale ale noţiunii de „elev bun".
5. „Elevul-problemă" şi conduita colegilor şi a profesorului faţă de el.
6. Rolul şi statutul „elevilor mijlocii" din clasă.

IV. RAPORTUL PROFESOR-ELEVI, CA RELAŢIE SOCIALĂ

1. Democratizarea vieţii şcolii şi perfecţionarea raportului profesor-elevi.
2. Relaţia profesor-elevi în funcţie de vîrsta şi sexul elevilor.
3. Relaţia profesor-elevi în condiţiile deţinerii de către profesor a unor roluri multiple (diriginte, comandant de pionieri, conducător de cerc, meditator).
4. Raportul profesor-elevi în activitatea extraşcolară.
5. Reconsiderarea raportului profesor-elevi în lumina lichidării repetenţiei la clasele I—IV şi a reducerii pierderilor din efectivele şcolare la celelalte clase.
6. Contribuţia relaţiei profesor-elevi la integrarea socio-profesională a absolvenţilor.

V. PERFECŢIONAREA RAPORTULUI PROFESOR-ELEVI ÎN CADRUL INSTITUŢIEI ŞCOLARE, AL ORGANIZAŢIILOR OBŞTEŞTI ŞI AL CELORLALŢI FACTORI EDUCATIVI

1. Pregătirea viitoarelor cadre didactice pentru însuşirea şi practicarea unei concepţii noi a raportului profesor-elevi.
2. Contribuţia directorului şcolii şi a consiliului profesoral la perfecţionarea raportului profesor-elevi.
3. Activitatea inspectorului şcolar în sprijinul reconsiderării relaţiei profesor-elevi.
4. Contribuţia organelor sindicale din învăţămînt la perfecţionarea relaţiei educaţionale.

Între şcolile cu program prelungit

În ziua de 8 februarie a.c., la Şcoala generală nr. 96 din Capitală a avut loc un valoros schimb de experienţă între şcolile din sectorul 5, pe tema „Modalităţi de organizare şi funcţionare ale şcolilor cu program prelungit", organizat de Comitetul sindicatului învăţămînt al sectorului, în colaborare cu inspectoratul şcolar.

În prima parte a acestei interesante manifestări (la care au participat tovarăşii : Gh. Manta, secretar al Comitetului de partid al sectorului 5, Vasile Priceputu, inspector general al Inspectoratului şcolar al municipiului Bucureşti, şi Gh. Hudrea, instructor în cadrul Comitetului Uniunii Sindicatelor din Învăţămînt, Ştiinţă şi Cultură), profesoarele : Dobriţa Ţigăran, preşedinta Comitetului sindicatului învăţămînt al sectorului 5, directoarea Şcolii generale nr. 96, şi Apolina Stocheciu, organizatoarea grupei sindicale din această unitate şcolară, au susţinut două scurte referate în care s-au reliefat succesele înregistrate de Şcoala generală nr. 96 de la introducerea programului prelungit pentru unele categorii de elevi.

Au fost vizitate apoi sala de clasă unde are loc pregătirea elevilor din cadrul acestei forme de învăţămînt, precum şi clubul-dormitor dotat cu televizor şi radio, mese de şah şi ping-pong, seturi de diverse jocuri, reviste ilustrate şi paturi pliante.

Schimbul de experienţă de la Şcoala nr 96 din Capitală, aşa cum s-a subliniat în repetate rînduri în timpul desfăşurării lui, a avut un pronunţat caracter de lucru şi credem că asemenea întruniri, prin operativitatea lor, sînt deosebit de eficiente şi necesare.

DIM. R.

Contribuţia profesorilor la elaborarea unei istorii a Academiei Române

În cîteva centre culturale din ţară : Bucureşti, Cluj, Iaşi, Timişoara, Sibiu au avut loc sesiuni de comunicări ale Academiei avînd ca temă centrală „Rolul şi locul Academiei Române în evoluţia societăţii româneşti 1866–1920". Aceste dezbateri continuă sesiunea din anul trecut închinată premiselor fondării Academiei (şcoli, societăţi literare, culturale, ştiinţifice etc., existente înainte de 1866) şi vor fi urmate de cercetări axate pe perioada 1920–1948.

O bună parte din participanţi la comunicări şi dezbateri au fost profesori din învăţămîntul de cultură generală, invitaţi, fie direct, fie prin intermediul Comitetelor de educaţie şi cultură socialistă judeţene şi ai inspectoratelor şcolare.

Începînd de la sesiunea din ianuarie anul curent, comunicările nu vor fi susţinute doar în Capitală, ci au fost şi vor fi organizate dezbateri similare în marile centre culturale din provincie, evidenţiind contribuţia fiecărei regiuni la dezvoltarea culturii şi ştiinţei româneşti. După dezbaterile care au avut loc în centrele amintite, oraşe ca Braşovul şi Lugojul au cerut să se organizeze sesiuni închinate perioadei 1866–1920 şi în aceste centre; desigur că şi alte oraşe în care a pulsat în trecut un autentic suflu de viaţă culturală le vor imita exemplul.

Sesiunea de la Bucureşti învederează cît de greşită era părerea cvasi-generală că Academia Română s-ar fi axat în trecut doar pe preocupări filologice şi literare. Cîteva comunicări au subliniat rolul Academiei în desăvîrşirea unităţii naţionale, în dezbaterea problemelor ţărăneşti, în devzoltarea ştiinţelor naturii, tehnicii, medicinii, artelor etc. În timp ce în unele ţări occidentale au existat alături de Academia propriu-zisă academii speciale, pe ramuri de ştiinţe, forul academic român a înţeles să adapteze concepţia despre Academie la necesităţile unui stat mic, alegînd printre membrii săi somităţi din toate domeniile de activitate. Se poate afirma astfel că, deşi filologia, literatura şi istoria au avut la începuturile Academiei o anumită preponderenţă, Academia Română nu a fost exclusivistă faţă de celelalte domenii de activitate, încît **Istoria Academiei va fi în linii mari o istorie a culturii şi societăţii româneşti.**

Un ecou deosebit a avut printre participanţi comunicarea profesorului pensionar Dumitru Şerbu, care, comentînd manuscrisele de la Ieud prezentate Academiei de Ion Bianu în 1925, propune o altă datare a primelor manuscrise în limba română : **anul 1391.** Autorul se bazează pe menţionarea expresă a cifrei în chirilice „cu aceeaşi literă şi cerneală" ca în restul textului – cifră trecută cu vederea atît de Bianu cît şi de alţi comentatori.

Expoziţia a scos în evidenţă o afirmaţie mai veche a lui Petre Popescu-Gogan – rămasă fără ecou deşi a fost publicată în „Contemporanul" – că actul de fondare al Academiei este semnat de Alexandru Ioan Cuza. Numai vitregia sorţii a făcut ca semnatarul Unirii să nu prezideze şi şedinţa inaugurală a acestui for.

Au fost prezentate multe puncte de vedere noi, au fost propuse alte date cu privire la istoria ştiinţifică şi culturală a ţării. Evident, coordonatorii acestei istorii se vor găsi de multe ori în dificultate, căci alături de noutatea şi soliditatea unor comunicări există unele participări care nu se justifică decît prin bunăvoinţă şi entuziasm.

Am relatat aceste date aici, într-o publicaţie a profesorilor pentru a cunoaşte spiritul în care este concepută Istoria Academiei, şi, în credinţa fermă că noi izvoare şi documente vor fi comunicate în sesiunile viitoare datorită participării slujitorilor şcolii.

Prof. univ. dr. GABRIEL ŢEPELEA

CONSULTAŢII

Profesoarei Ionete D. Nicoliţa, satul Mologeşti, com. Lalaşu, jud. Vîlcea, i-a fost reţinut salariul pentru ziua în care n-a participat la o şedinţă în afară de învăţămînt, cu toate că în ziua respectivă şi-a îndeplinit obligaţiile de catedră. Tot directorul coordonator i-a reţinut salariul pe zilele cît a lipsit de la şcoală pentru susţinerea examenului de definitivat în sesiunea septembrie 1973.

Măsura luată de directorul coordonator nu este legală. Drepturile de salariu cuvenite cadrelor didactice pentru orele prestate din planul de învăţămînt nu pot fi anulate în mod arbitrar de către nimeni. Actele normative în vigoare prevăd situaţiile în care, din cauza nerespectării unor îndatoriri de bază, se poate proceda la diminuarea salariilor tarifare. În cazul neîndeplinirii obligaţiilor individuale de serviciu sau al realizării necorespunzătoare a unor sarcini care revin personalului didactic din unităţile de învăţămînt, salariile tarifare vor fi diminuate în mod corespunzător cu pînă la 1/3 din salariul tarifar lunar. Diminuările individuale se aprobă de conducerea inspectoratului şcolar, ca urmare fie a hotărîrii consiliului profesoral la propunerea directorului, fie la propunerea inspectorilor şcolari.

Diminuarea salariului pentru nerealizarea la un nivel corespunzător a predării lecţiilor (teoretice şi practice) care are ca efect neîndeplinirea scopului instructiv-educativ al acestora, precum şi pentru conţinutul ştiinţific al lecţiilor se va aproba de conducerea inspectoratului şcolar, la propunerea inspectorului de specialitate, în urma a cel puţin două inspecţii. Inspectorul de specialitate din Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului aprobă diminuarea salariului în urma propriilor constatări.

Pentru nerealizarea sarcinilor ce revin în cadrul activităţilor retribuite prin indemnizaţii în afara salariului tarifar cum ar fi dirigenţie, comandanţi ai unităţilor de pionieri, îndrumarea activităţii organizaţiei U.T.C. etc., indemnizaţiile respective vor fi diminuate cu pînă la 1/3 din cuantumul lor. Diminuarea se aprobă de consiliul de conducere al şcolii. În cazul personalului didactic care prestează activitatea de comandant al unităţii de pionieri sau îndrumător al organizaţiilor U.T.C. din şcoală este necesară consultarea biroului organizaţiei de bază şi a organului judeţean sau municipal care îndrumă organizarea respectivă. În toate cazurile de stabilire a diminuării salariilor, cel care aprobă trebuie să aibă asentimentul organului sindical corespunzător.

Diminuarea minimă în cazul nerealizării sarcinilor nu poate fi mai mică de 3% din salariul tarifar lunar de încadrare sau de 10% din cuantumul indemnizaţiilor ce se acordă pentru unele activităţi. (Statutul personalului didactic, H.C.M. nr. 2841/1968 şi criterii pentru acordarea salariilor tarifare personalului din unităţile de învăţămînt în condiţiile nerealizării sarcinilor stabilite, aprobate cu Ordinul ministrului nr. 276/1969).

Reţinerea salariului pentru zilele în care un cadru didactic n-a desfăşurat muncă la şcoală fiind plecat la susţinerea examenelor pentru definitivarea în învăţămînt nu este legală, întrucît acest timp se consideră activitate la catedră. (Instrucţiuni referitoare la concediul de odihnă al personalului didactic din învăţămîntul de toate gradele pentru aplicarea Legii nr. 26/1967 privind concediul de odihnă al angajaţilor, aprobate prin Ordinul ministrului învăţămîntului nr. 330/1968 şi Indicaţii în legătură cu aplicarea instrucţiunilor referitoare la concediul de odihnă al personalului didactic (pct. 10).

Solicitaţi achitarea drepturilor băneşti reţinute ilegal în ambele situaţii.

IOAN BADIU

Școala înseamnă muncă, munca este o școală

Munca... Aceea care l-a creat pe om și l-a înzestrat cu harurile demiurgului. Care l-a învățat să existe și i-a dat aripi să se înalțe pe culmile civilizației.

Un atribut prin excelență al făurarilor lumii lipsite de exploatare, în care năzuințele spre mai bine se materializează în chipul cel mai strălucit. Un element vital — ca aerul, ca apa — pentru toți cei ce trăiesc în societatea dreptății și a echității.

Școală, în afara muncii, adică a vieții însăși, a ceea ce îi conduce cursul spre perfecțiune ? Un nonsens. Căci școala înseamnă muncă, după cum munca — mai ales în societatea noastră — este o admirabilă școală.

Partidul Comunist Român a pus întotdeauna la loc de cinste munca, făuritoarea progresului material și spiritual al societății. Este firesc, prin urmare, ca educația prin și pentru muncă a celor ce vor prelua, mîine, opera începută de vîrstnici, să constituie preocuparea de căpetenie a școlii, a fiecărui educator.

Astăzi, putem afirma, pe baza datelor oferite de o îndelungă experiență acumulată în școlile noastre, că locul cel mai propice pentru educarea în spiritul înaltelor virtuți comuniste este lîngă strung, la malaxor, pe combină, în atmosfera vie a uzinei, ogorului, atelierelor. Despre valențele educative ale activității practice desfășurate de elevi, despre implicațiile pe care le are organizarea ei pentru a deveni eficientă, ne vorbesc în această pagină cîțiva dintre colaboratorii noștri din școli.

Activități practice în atelierul de lăcătușărie al Grupului școlar profesional și tehnic din Suceava.

Bună organizare — efecte educative sporite

Legarea școlii de viață și de necesitățile construcției socialiste se realizează prin variatele activități tehnico-productive, subordonate, la rîndul lor, unor scopuri educative precise : formarea deprinderilor de muncă, cunoașterea și dezvoltarea intereselor profesionale ale școlarilor, dezvoltarea atitudinii socialiste față de muncă etc. — calități pe care viața le solicită fiecărui membru al societății socialiste. Consider însă că valențele educative ale activităților practice care se desfășoară în școală pot fi asigurate mai bine printr-o organizare atentă a acestor activități.

Mă voi opri la cîteva forme de organizare a activităților practice în Școala generală de zece ani din Dolheștii Mari.

Lucrările agricole, care au deprins școlarii cu mînuirea uneltelor și le-au îmbogățit cunoștințele din domeniul agricol, s-au desfășurat în microcooperativa agricolă de producție, pe lotul experimental al școlii, în cadrul C.A.P. etc.

În organizarea activității din cadrul microcooperativei agricole școlare am ținut seama de factorii psihopedagogici, de scopul instructiv-educativ pe care îl are munca practică în acest domeniu ; procesul de instruire practico-productivă a fost individualizat în funcție de particularitățile de vîrstă ale școlarilor; de asemenea, am ținut seama de posibilitățile de dezvoltare economică a localității noastre.

Pentru a da un caracter cît mai științific muncii, s-au adaptat la specificul unității de pionieri cîteva instrumente de lucru folosite în organizarea C.A.P.-ului. Astfel, s-a introdus planul de lucrări pe care l-am elaborat împreună cu școlarii și profesorii pe baza planului de producție al C.A.P.-ului din localitate. De asemenea, am introdus fișa experimentală de organizare științifică a activităților practice, la baza căreia au stat principiile de normare a muncii. În fine, am introdus caietul de practică, în care s-a ținut evidența strictă a activității desfășurate de fiecare elev sub raportul organizării, normării și al rezultatelor obținute.

Repartizarea echitabilă a lucrărilor, munca în echipe, defalcarea planului pe brigăzi au constituit factorii de primă mînă care au contribuit la organizarea riguroasă a activității și la rezultatele bune obținute. Școlarii au efectuat lucrări însemnate : patru ha. de teren au fost cultivate cu gulii și un ha. cu dovleac, la ambele culturi fiind executate patru prașile, smuls buruiană, recoltat, transportat și însilozat. Activitatea bine organizată a elevilor a dus la o recoltă bogată : 163 tone de gulii (140 planificate), 100 tone de dovleac (40 planificate). Colectivul de catedră de la disciplina agricultură-biologie din școală, adunarea membrilor elevi ai microcooperativei școlare au dezbătut problemele metodice ale activității practice ale acestei discipline și au analizat modalitatea de a corela cunoștințele dobîndite aici cu cele de la alte discipline care se predau în școală. Aceasta, în ideea de a opera un transfer dublu de cunoștințe : de la și către munca practico-productivă.

Lotul experimental a constituit o altă preocupare a noastră pentru a asigura activităților practice valențe educative sporite. Printr-o organizare rațională a activității pe lot, prin efectuarea la timp și de bună calitate a lucrărilor, prin îmbunătățirea metodologiei de lucru s-a ajuns să se obțină — de la 100 lei valoarea producției în 1970 — 14 194 lei în anul 1973.

Îndrumați permanent de către profesori, elevii manifestă în continuare un interes viu pentru muncă. În acest an ei vor lucra cu mai mult randament cele 7 ha. de gulii din cadrul microcooperativei și 0,45 ha. cartofi de pe lotul experimental. Preluarea creatoare a experienței acumulate pînă acum va impulsiona mai mult activitatea de pregătire practică a elevilor și — lucru foarte important — îi va apropia mai mult de munca productivă ; educarea prin muncă s-a dovedit cel mai eficient mijloc de pregătire pentru muncă a tinerei generații.

Prof. VALERIU SANDOVICI
Școala generală de zece ani din Dolheștii Mari, județul Suceava

Școala și întreprinderea într-o deplină unitate de vederi

Liceul de cultură generală nr. 3 din Drobeta Turnu-Severin este patronat de Uzina de vagoane și de Întreprinderea de confecții din localitate. Cu ajutorul celor două unități a luat ființă, la începutul anului școlar 1971/1972, un atelier de lăcătușărie și de mașini-unelte și, respectiv, două ateliere de croitorie-broderie.

Conducerile unităților patronatoare au înțeles să se achite conștiincios de sarcinile ce le revin în pregătirea tehnico-productivă a elevilor, conform Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din 18-19 iunie 1973 cu privire la dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului în Republica Socialistă România. Desigur acestui mod de a înțelege sarcinile ce revin întreprinderilor se datorește o bună parte din realizările deosebite din punct de vedere cantitativ și calitativ obținute în acest domeniu de școala noastră. Atelierul de lăcătușărie și de mașini-unelte a executat pînă în prezent comenzi ale inspectoratului școlar (mobilier pentru grădinițe și laboratoare), obținînd la sfîrșitul anului școlar 1972/1973 un beneficiu de 157 000 lei. Pentru anul școlar în curs, comenzile depășesc 500 000 de lei. Tot astfel, atelierul de croitorie-broderie a executat lucrări de artizanat pentru O.C.M.A.D. și O.J.T. Drobeta Turnu-Severin, realizînd peste 20 000 lei, iar în actualul an școlar comenzile sînt de 31 000 lei.

În preocuparea de a cultiva dragostea față de munca fizică, deprinderile tehnico-productive necesare orientării profesionale a elevilor, conlucrarea școlii noastre cu întreprinderile de mai sus a căpătat noi forme în ultimul timp. Astfel, sub îndrumarea Comitetului municipal de partid, în prezența tovarășei Eugenia Marincovici, secretar al Comitetului municipal de partid și vicepreședinte al Consiliului popular municipal, recent, a avut loc în Uzina de vagoane o nouă întîlnire cu factori de răspundere din partea uzinei și cu participarea din partea școlii a directorului, secretarului organizației de partid, îndrumătorului organizației U.T.C. și comandantului unității de pionieri, cu care prilej s-au prevăzut noi măsuri de întărire a legăturii școlii cu uzina.

Printre acțiunile mai importante pe care ni le-am propus într-o deplină unitate de vederi, menționăm : realizarea, în școală, a unui atelier de electrotehnică ; asigurarea asistenței tehnice în cadrul orelor de practică ce se desfășoară în școală din partea unor cadre tehnice din uzină ; începerea realizării în atelierele-școală a unor repere din uzină ; înscrierea salariaților cu studii de cultură generală incomplete la cursuri fără frecvență și organizarea de consultații pentru buna lor pregătire ; acordarea unui sprijin metodologic colectivului cabinetului de științe sociale din uzină ; realizarea, în cercul de creație literară al elevilor, a unor texte pentru brigăzile artistice de agitație din uzină ; organizarea unei expoziții cu lucrări plastice realizate de elevi după modele din întreprindere ; spectacole artistice în comun ; un concurs „Cine știe cîștigă" pe tema : „Cunoașteți uzina ?", „Cunoașteți școala ?" etc.

Conlucrarea de pînă în prezent dintre școală și întreprindere, cît și recentele măsuri luate pentru strîngerea legăturilor de întrajutorare, au menirea, printre altele, să intensifice educația comunistă a elevilor, să le cultive dragostea față de munca practică, respectul pentru cei ce produc bunurile materiale ale societății, dorința de a se încadra în rîndurile lor, la terminarea școlii.

Prof. DUMITRU COJOCARU
Liceul nr. 3 din Drobeta Turnu-Severin

Dotarea școlii, dar nu numai acest țel

Pregătirea tehnico-productivă a elevilor are mari implicații și consecințe educative, ea contribuind la dezvoltarea dragostei față de muncă în general, a inițiativei și a respectului pentru bunurile materiale ale societății.

Faptul că elevii lucrează la obiecte necesare pentru echiparea școlii sau în procesul de producție al întreprinderii le mărește simțul de răspundere pentru calitatea și cantitatea lucrărilor, pentru modul cum își consumă timpul destinat activităților practice. Efectul concret al acestor preocupări este suma de valori materiale apreciabile, pe care elevii le-au dedicat școlii, societății. Astfel, pînă în prezent, în cadrul orelor de pregătire tehnico-productivă din cadrul liceului nostru au fost realizate, în scopul modernizării învățămîntului, o sală fonică modernă cu 40 de cabine așezate în amfiteatru, masă de comandă automată, pereții în întregime tapisați ; două laboratoare de fizică, de asemenea moderne (elevii au executat în cadrul orelor de pregătire tehnico-productivă 24 de mese pentru activitatea de laborator, șase mese centrale pentru apă, gaz și curent electric, două mese pentru profesori cu toată aparatura necesară ; 80 de taburete pentru laboratoarele de fizică ; 12 mese pentru laboratorul de fizică, patru etajere pentru cabinetul de geografie ; 50 rame pentru cabinetul de limbă română ; 10 mese de birou ; 10 mese pentru telefon ; două mese pentru atelierul de lăcătușărie ; două tejghele pentru atelierul de tîmplărie ; trei dulapuri vitrină pentru sala festivă a liceului ; 12 mese pentru laboratorul de fizică al Liceului „Horia, Cloșca și Crișan" din Alba Iulia ; 200 de halate pentru I.A.S. Blaj ; un mare număr de rame ferăstrău, ciocane, ace trasat, dornuri, punctatoare, buterole, dălți late, fărașe, cuiere pentru haine, suporturi de flori, umerașe, pirogravuri, lucrări de artizanat, îmbrăcăminte, lenjerie de pat.

Fără îndoială, munca tehnico-productivă cu multiplele ei valențe educative are și un scop social de perspectivă — orientarea viitorilor absolvenți spre sectoarele direct productive, înlesnirea integrării lor profesionale și sociale. Și ca o confirmare concretă a acestui lucru, amintesc pe acei absolvenți (destul de mulți la număr) ai liceului nostru, care au urmat diferite cursuri de calificare pentru industria de accesorii metalice din Blaj, ori care s-au integrat direct în producție la Complexul de industrializare a lemnului din localitate.

Prof. maistru MARIAN V. HANCAS
Liceul „Iacob Mureșianu" din Blaj

CONTRIBUŢII LA ELABORAREA NOILOR PROGRAME ALE GRĂDINIŢELOR

În vederea formării „gestului grafic"

Pentru a înlătura unele dificultăţi pe care le întîmpină elevii din clasa I în procesul învăţării în primele luni de şcoală, cred că sînt necesare unele modificări în programa grădiniţelor.

Socotesc că, la grădiniţă, este necesar ca elevii din grupa mare să-şi desfăşoare activitatea şi pe caiete (maculatoare) neliniate, caiete cu liniatură şi pe caiete cu pătrăţele (aritmetică), şi nu să deseneze pe caietele de desen format mare, aşa cum se procedează în prezent, după actuala programă.

Munca de pregătire pentru însuşirea scrierii ar fi mult uşurată dacă la grădiniţă s-ar preda elementele grafice. La început, consider că primele grafisme ar fi bine să se exerseze pe caietul neliniat, cu creionul bicolor, pentru a se alterna culorile, ceea ce aduce o înviorare în munca preşcolarului. De asemenea, să se lucreze pe caietul neliniat, pentru că preşcolarul se adaptează cu greu limitelor liniaturii şi nu-şi poate conduce cu precizie gestul grafic. Primele grafisme să reprezinte ferestre rotunde, ferestre ovale, ferestre patrate, acoperişuri, diferite jucării, forme de relief, zborul diferitelor insecte etc.

Mai tîrziu, educatoarea va aprecia momentul cînd preşcolarii vor putea părăsi caietul neliniat şi vor putea trece la caietul cu liniatură, pe care vor exersa elementele grafice, ca părţi fundamentale ale literelor.

Găsesc, de asemenea, că e bine ca preşcolarii din grupa mare să cunoască numerele de la 1 pînă la 10, încă din grădiniţă. Să se înveţe numărarea din 1 în 1 pînă la 10, înainte şi înapoi, iar cifrele să fie afişate în clasă. Cifrele să fie confecţionate din materiale cît mai atrăgătoare sau să se folosească cifrele magnetice afişate pe tabla magnetică, fără a se insista să fie reţinute, dar să se procedeze în aşa fel, încît preşcolarul să se familiarizeze cu ele, să le recunoască uşor, atunci cînd va trece la activitatea pentru scrierea numerelor din clasa I.

Cred că ar fi necesar să se editeze caiete de aritmetică şi pentru grupa mare din grădiniţă, caiete care să cuprindă numai elementele pregătitoare pentru scrierea numerelor (din caietul de aritmetică, nr. 1 pentru clasa I, editat de Gh. I. Herescu şi V. Motrescu). Ele se vor putea completa cu diferite combinaţii din aceste elemente pregătitoare. Scriind în aceste caiete, preşcolarii se vor familiariza, sub formă de joc, cu pătrăţelele, cu elementele pregătitoare pentru scrierea numerelor şi li se vor forma unele deprinderi de muncă independentă.

La desen, unde actuala programă de la grădiniţă cere să se execute toate formele de desen numai pe caiete de desen format mare, cred că ar fi necesar să se folosească, la desenul decorativ, şi caiete cu pătrăţele (de aritmetică). Preşcolarii din grupa mare să execute primele desene decorative, pe reţeaua caietului cu pătrăţele, deoarece această reţea le dă posibilitatea să respecte mărimea elementelor decorative şi distanţele la care se repetă, iar modelele decorative se vor putea executa, la început, într-o singură culoare, apoi, treptat, în două sau mai multe culori. Prin folosirea acestui caiet la desenul decorativ, s-ar realiza o corelare mai strînsă între activităţile de desen şi cele folosite în mod special în vederea pregătirii preşcolarilor pentru scriere.

Muncind astfel, cu preşcolarii din grupa mare, se vor putea realiza cele menţionate în „Îndrumătorul pentru folosirea abecedarului" în privinţa temelor scrise pentru acasă, adică „în primele luni de şcoală să nu se dea teme scrise pentru acasă, urmînd ca numai spre sfîrşitul trimestrului I să se dea scurte teme pentru acasă, numai la română şi aritmetică şi numai la cîte un obiect dintre acestea pentru aceeaşi zi".

În cazul că la grădiniţă se va menţine programa actuală, sînt necesare, la clasa I, scurte teme pentru acasă şi la română, şi la aritmetică, chiar după primele două săptămîni de şcoală, deoarece temele efectuate în clasă, atît cele sub directa supraveghere a învăţătorului, cît şi cele independente, nu sînt suficiente pentru a forma la întregul efectiv de copii capacitatea de a-şi coordona mişcările mîinii, *în vederea formării „gestului grafic"* strict necesar în această perioadă şcolară.

Sînt de părere, că dacă s-ar folosi la grupa mare caietele menţionate mai sus, munca la clasa I cu şcolarii de 6 ani ar fi mai eficientă, mai plăcută, cu un efort minim din partea şcolarilor începători. Astfel, s-ar asigura o continuitate firească şi corespunzătoare în activitatea preşcolarilor mici şi s-ar asigura, prin aceasta, încă de la începutul anului, realizarea sarcinilor ce revin primului an de şcoală, unde, în prezent, se întîlnesc cele mai frecvente fenomene de insuccese şcolare.

Inv. MARIA BOT,
Şcoala generală
din comuna Belinţ, jud. Timiş

Cunoaşterea cifrelor

Deoarece preşcolarii din grupa mare au posibilitatea de a se ridica la generalizare, în însuşirea noţiunii de număr, atunci cînd încep să-şi formeze reprezentări despre numere, prin contactul cu grupele de obiecte în cadrul jocului, consider că la grădiniţă, *este absolut necesar ca preşcolarii să înveţe cifrele, în cercul 1 — 10, prin* afişarea unei planşe cu fiecare cifră, însoţită de obiecte desenate prin mijloace proprii. pe pereţii clasei, desigur în mod periodic, conform orarului. E posibil să se facă exerciţii de recunoaştere a cifrelor, să se numere oral, în ordine crescîndă şi descrescîndă, şi să se stabilească locul fiecărei cifre în şirul 1 — 10.

S-ar putea, de asemenea, *scrie* semnele grafice şi cifrele de la 1 — 10, tot sub formă de joc. Consider că educatoarea ar putea să desfăşoare cu grupa mare o muncă sistematică, în această direcţie, pentru a înlătura pe cît este posibil, neomogenitatea nivelului de pregătire al preşcolarilor, să-i pună pe toţi preşcolarii din grupa mare în situaţia de a avea un volum minim de cunoştinţe, cît mai unitar, de la care să se poată începe, în clasa I, predarea aritmeticii.

Pentru dezvoltarea vorbirii copiilor, ar fi bine să se pună accent deosebit, la grupa mare, pe întreprinderea convorbirilor pe bază de tablou, ilustraţii etc. şi să se facă dese reproduceri ale povestirilor. Preşcolarii să cunoască animalele domestice şi sălbatice, precum şi însuşirile lor, pe bază de tablou, întărindu-li-se astfel reprezentările şi îmbogăţindu-li-se imaginaţia.

Inv. GAVRILĂ BALAŞ
satul Grişeni, comuna Mociu, jud. Cluj

Cu privire la educaţia muzicală

Pentru întocmirea viitoarei programe analitice a grădiniţelor, aş avea următoarele propuneri :

1. Cîntecele să fie selectate şi notate de aşa manieră, încît să permită a realiza metoda interpretării cîntecelor „pe roluri" (folosită sporadic azi), la rang de principiu în educaţia muzicală. În acest sens, trebuie preluat şi generalizat la nivelul întregului învăţămînt preşcolar „principiul cîntecului polifonic" atît de bine şi competent demonstrat — ca posibil de realizat — de către compozitorul Liviu Comes, prin culegerea sa de cîntece pentru copii „Primăvara", apărută la Editura muzicală a Uniunii compozitorilor din R.S.R., 1965.

2. Neexistînd poveşti şi basme muzicale adecvate particularităţilor de vîrstă ale grupei mijlocii şi mari, materiale necesare pentru audiţiile muzicale, Ministerul Educaţiei şi Învăţămîntului, în colaborare cu Uniunea compozitorilor, să găsească modalitatea de a stimula compozitorii din cadrul Uniunii să scrie asemenea lucrări.

3. În folosul unei cît mai eficiente traduceri în viaţă a viitoarei programe analitice, întregul ei material muzical (cîntece, jocuri cu cînt şi audiţii) să fie şi imprimat pe discuri. Liceele pedagogice de educatoare din ţară pot uşor realiza imprimarea, iar discurile, sînt convins, ar avea o mare căutare nu numai în rîndul educatoarelor, ci şi al părinţilor copiilor preşcolari.

4. Considerînd că cea mai „ceţoasă" zonă a actualei programe analitice o constituie cea a „jocurilor muzicale", propun ca ele să fie riguros restructurate pe baza celor patru însuşiri ale sunetului muzical : înălţime, durată, intensitate şi timbru. Jocurile să fie denumite şi tipizate în funcţie de conţinutul lor muzical, care le determină scopul sau sarcina (joc ritmic, joc de înălţime, joc de intensitate, joc timbral) şi nu după forma exterioară de realizare a lor (joc muzical : „Să mirosim o floare", „Ploaia şi vîntul", „Găina", joc sub forma unei scurte povestiri etc.)

Prof. ION SĂCĂLEANU
Liceul pedagogic de educatoare din Bala Mare

Viitorii muzicieni

Mai multe materiale anexe!

Referitor la programele pentru învăţămîntul preşcolar, ce se preconizează a fi elaborate pe grupe de vîrste, cu unele restructurări în plasarea sarcinilor de la un capitol la altul, consider că actuala programă ar putea fi îmbunătăţită la capitolele „Reprezentări matematice", „Cunoaşterea mediului înconjurător şi dezvoltarea vorbirii" printr-o anexă, creată în mod experimental, mai ales avîndu-se în vedere că multe educatoare nici nu au putut să parcurgă programa la cele trei grupe, pentru faptul că după doi ani de la apariţie, aceasta se propune a se schimba.

Sînt necesare culegeri de poveşti, poezii, cîntece, jocuri didactice, pliante, în dimensiuni mai mari, cu scene din poveşti sau scene necesare convorbirilor după imagine.

De la ultimele două programe, prima în anul 1963, a doua în anul 1971, materialele anexe pentru aplicarea lor au fost elaborate în număr insuficient. Foarte multe din aceste materiale au fost solicitate în ultimii ani şi de învăţători, şi ar fi adus pe multe educatoare în situaţia să nu fie decît în posesia programei, ale cărei teme, deşi, orientative, practic nu se puteau aplica, din lipsa unor culegeri.

Sînt foarte multe educatoare care ne întreabă de „Cartea educatoarei", anexele nr. 1 şi nr. 2 ale Programei din 1963, Îndrumătorul programei din 1971. Educatoarele care sînt în posesia acestor materiale au posibilitatea să desfăşoare o muncă de calitate ; altfel, recurg la improvizaţii dăunătoare.

Propun ca anexele ce vor fi elaborate să apară în tiraj proporţional cu tirajul programei.

VALENTINA VLAD
inspector, Inspectoratul şcolar judeţean Vîlcea

Seminarul — modalitate didactică în liceu *)

Deși există încercări mai vechi[1] de introducere a seminarului în rîndul modalităților de organizare a procesului de învățămînt în liceu, iar în prezent tot mai mulți profesori reevaluează formele și metodele de învățămînt tradiționale, totuși prefacerile respective încă nu sînt valorificate și oglindite corespunzător în manualele și lucrările de pedagogie.

Seminarul — ca formă de studiere a unei discipline — trebuie să ocupe aproape același loc ca importanță în dezvoltarea personalității spirituale și morale a elevilor ca și lecția de dobîndire de cunoștințe. Introducerea seminarului în procesul de desfășurare a instrucției implică **o reorganizare** a volumului de cunoștințe, deprinderi și priceperi prevăzut în programe. Reorganizarea predării unei discipline se va face în funcție atît de obiectivele educației intelectuale, în general, cît și de cele ale studierii fiecărei materii în special, și în așa fel, încît seminarul să cumuleze creator sarcinile verificării din lecțiile mixte și ale recapitulării și sistematizării din lecțiile cu același nume. În acest sens, în planificare vor apărea în cadrul unui sistem de lecții sau al mai multor sisteme de lecții, diferite tipuri de seminarii: curente, recapitulative, cu referate, aplicative și altele în funcție de specificul fiecărei discipline.

Durata seminariilor trebuie să fie de cel puțin o oră. La clasele în care obiectele de învățămînt se predau în două ore consecutive, seminariile recapitulative și cele cu referate, care necesită mai mult timp, vor fi programate în aceste ore.

Seminariile concepute în acest spirit vor avea **obiective distincte.** În seminarii, se va urmări cu prioritate : capacitatea elevilor de a trata în mod independent un subiect, o problemă, vădind înțelegerea noțiunilor cu care operează. priceperea de a le analiza corect din punct de vedere logic, de a le integra în alte sisteme de cunoștințe, de a formula concluzii și generalizări inedite, de a propune alte soluții în rezolvarea unor probleme, exerciții etc. ; priceperea elevilor de a stabili planuri pentru desfășurarea seminariilor curente sau recapitulative ; priceperea de a analiza și prelucra o cantitate oarecare de informații și de a elabora un referat ; dezvoltarea la elevi a spiritului de autocontrol, care să înlocuiască treptat nevoia de a li se confirma cu regularitate calitatea răspunsurilor — ceea ce dovedește incertitudinea lor asupra corectitudinii și preciziei modalităților de a opera cu cunoștințele și abilitățile dobîndite.

Conținutul activității din seminarii se stabilește în raport cu conținutul fiecărui obiect de învățămînt. La matematică, fizică și chimie se discută chestiunile teoretice respective și se fac aplicații diferite, demonstrații de teorii, teoreme, rezolvări de exerciții și probleme, emiterea de noi ipoteze și soluții etc. La științele sociale, activitatea din seminarii constă din cunoașterea și caracterizarea evenimentelor și fenomenelor economice, politice, social-culturale și filozofice, interpretarea lor în spiritul filozofiei marxist-leniniste și al documentelor P.C.R., stabilirea legilor de dezvoltare a societății etc. La literatura română și limbi străine, se fac analize literare, se caracterizează curente literare, se organizează exerciții de vorbire și scriere ș.a

O altă problemă de luat în seamă se referă la **pregătirea seminariilor. Pregătirea clasei de către profesor** pentru asemenea activități didactice devine o obligație sporită pentru acesta față de pregătirea clasei pentru ascultarea obișnuită. Elevii trebuie îndrumați în vederea pregătirii seminariilor, deoarece aceștia au de parcurs un număr mai mare de pagini din manuale sau din bibliografia recomandată, consultă dicționare, enciclopedii, periodice și chiar cotidiene, urmînd să sistematizeze și să organizeze informațiile culese. Îndrumările date de profesor se referă la diferite modalități logice de prelucrare a cunoștințelor, astfel încît acestea să fie asimilate inteligibil, iar procesul însuși de dobîndire a noțiunilor să devină principalul mijloc de dezvoltare a capacităților și instrumentelor de activitate intelectuală. Elevilor li se va atrage atenția asupra valorii formative a exercițiilor sau antrenamentelor de gîndire și memorare, de aplicare și corelare a noțiunilor — operații care se pot concretiza în scheme, planuri, conspecte, în grafice și în diferite memoratoare. Pentru a-i obișnui pe elevi să învețe întotdeauna, în mod organizat și sistematic, profesorii, după caz, le oferă un plan sau o tematică după care să se orienteze în organizarea cunoștințelor predate. Treptat, această operație va trece pe seama elevilor și va constitui un indiciu al unei gîndiri independente și creatoare. **Pregătirea seminariilor de către elevi** ridică probleme mai numeroase și mai variate decît inițierea elevilor de către profesor în această privință. Fără exagerare, se poate spune că fiecare elev are un sistem propriu — mai mult sau mai puțin eficient — de pregătire a lecțiilor. Acesta s-a format, evident, în baza exigențelor fiecărui profesor. Noile cerințe impuse de pregătirea seminariilor trebuie asimilate de elevi în termeni de comportament. Se observă la început o „criză de adaptare" din partea elevilor, care nu trebuie să ne dezarmeze, căci rezultatele finale răsplătesc înzecit atît pe elevi cît și pe profesori. Se constată că în decurs de un trimestru, elevii abandonează vechile deprinderi de învățare, făcînd loc acelora care le permite să devină stăpîni pe cunoștințele lor, adică să opereze cu ele în chipuri variate și originale. Elevii care au făcut obiectul experimentului nostru au observat adevărate mutații în sistemele lor de a învăța. Astfel, pregătirea seminariilor i-a învățat pe elevi cum să învețe, esența acestui proces constînd îndeosebi în efortul individual de descifrare a unui text, a unei probleme, de sesizare a esențialului, de alcătuire a unor schițe, planuri de idei, conspecte, desene, grafice etc. Elevii s-au obișnuit cu o pregătire ritmică a lecțiilor. Profesorii au ocazia să cunoască mai bine nivelul de dezvoltare intelectuală a elevilor, deoarece aceștia răspund la o problemă 10-15 minute, și nu 3-5 minute ca în lecțiile tradiționale în care verificarea apare ca o etapă distinctă.

Caracterul formativ al seminariilor își găsește izvorul și în **metodica acestora.** Spațiul nu ne permite să vorbim despre metodica fiecărui tip de seminar, care mai diferă și după specificul obiectului de învățămînt. Vom puncta o structură metodică generală : a) reamintirea temei de seminar și a problemei sau a planului stabilit în ora anterioară de către profesor sau de către elevi împreună cu profesorul ; b) cercetarea sau dezbaterea tematicii stabilite, utilizîndu-se mai multe modalități didactice : examinarea pe bază de bilete cu timp de gîndire, distribuirea întrebărilor de către profesor elevilor numiți pentru răspuns, sau pe rînduri de bănci, sau pe grupe de elevi — tot cu timp de gîndire ; c) dezbaterea pe rînd a fiecărei probleme cu întreaga clasă ; d) examinarea în scris a unor probleme pregătite, celelalte urmînd să fie dezbătute oral ; e) aprecieri cu caracter concluziv asupra răspunsurilor date de elevi și asupra capacităților intelectuale manifestate de aceștia ; f) după caz, se dă și temă pentru acasă.

Făcînd loc mai mare seminarului în studierea unei discipline, nu se renunță la momentele de reactualizare a unor noțiuni în lecțiile de predare, care au rolul de a facilita înțelegerea noilor cunoștințe de către elevi.

PELAGHIA POPESCU

---

* Recomandările din acest articol au la bază un experiment efectuat la Liceul „Emil Racoviță" din Iași între anii 1970—1973 privind înnoirea tehnologiei didactice în liceu.

1 Cf. V. Bunescu, S. Popescu, **Seminarul — formă necesară a studierii economiei politice și a socialismului științific în școala medie de cultură generală**, Rev. ped., nr. 7/1962 ; Fl. Mihai și V. Panduru, **Cu privire la introducerea seminarului în studiul economiei politice și socialismului științific în școala medie de cultură generală**, Rev. ped. nr. 1/1963.

Atenție la răspuns în... startul unei ore de învățămînt modern (Verfix-ul Școlii generale nr. 97 din București).

Patru capitole condensate în 14 „informații"

Am observat cu satisfacție că în special după apariția hotărîrilor Plenarei privind dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului, numărul celor care doresc să contribuie în mod creator la perfecționarea metodelor de predare este în continuă creștere. Pentru toate cadrele didactice este clar că folosirea numai a metodelor clasice în predare, în condițiile dezvoltării actuale ale științei contemporane, duce la supraîncărcarea elevilor.

În urma unei experiențe de mai mulți ani realizată în predarea fizicii, am ajuns la concluzia, ca probabil și alți colegi, că fizica, prin caracterul ei nu se opune introducerii metodelor moderne de predare. Înainte de toate, cred că ar fi bine să fie selectate cunoștințele cuprinse în programa unui an de studiu în vederea separării acelora dintre ele care nu pot fi descoperite de elevi sau deduse pe baza unui raționament. Aceste noțiuni pot constitui baza unor informații numerotate în cursul predării, pentru ca oricînd să fie amintite. Informația, cu numărul dat ar conține mai multe noțiuni importante, grupate în jurul unei noțiuni-titlu, toate enunțate foarte concis și clar.

Ar fi bine ca informațiile să fie precedate de experiențele efectuate de elevi și de niște teme, exerciții, probleme prin efectuarea cărora elevii ar descoperi și, în același timp, ar cunoaște multe noțiuni de egală importanță cu cele cuprinse în informații. Aceste noțiuni pot fi incluse și în teme, nu din cauza importanței lor secundare, ci fiindcă ele sînt deductibile pe baza informațiilor primite anterior. Apreciez că în acest mod temele n-ar fi numai niște anexe la lecții și efectuarea lor ar fi absolut necesară pentru continuarea studiului.

Procedînd astfel întreaga materie de studiu poate fi montată pe un schelet de informații mult mai puține la număr decît paragrafele din manualul actual. După concepția prezentată am reușit să grupez în jurul a 14 informații, deocamdată o parte din materia anului I liceu, care conține capitolele „Introducere", „Studiul mărimilor vectoriale" și „Cinematica".

În ora de fizică, comunicarea informației nu a durat mai mult de 10-15 minute, mai ales, în cazul cînd aceasta a fost dactilografiată și distribuită fiecărui elev. În etapa următoare executarea temelor a avut un rol dublu : de combinare și de verificare. Pe lîngă temele atașate informațiilor, care au cuprins deduceri, probleme generalizate, experiențe, completarea unor tabele, prezentări grafice, explicațiile principiilor de funcționare ale mașinilor pe baza unui desen anexat etc. la fiecare sfîrșit de capitol se pot propune și alte probleme, urmate de teste de verificare.

După această metodă, elevul a lucrat în mod individual în laboratorul de fizică, și-a însușit materia predată cu rapiditatea pe care o permite capacitatea sa intelectuală. Materia parcursă am verificat-o automat prin efectuarea temelor după informații și a problemelor propuse la sfîrșitul capitolului în manual.

Elevii cu capacități excepționale, după efectuarea tuturor temelor și problemelor de la sfîrșitul capitolului, pot fi verificați, mai ales prin teste variate, urmînd ca după întrunirea punctajului corespunzător să înceapă studiul unui capitol nou înaintea colegilor lor. Elevii avansați în studiul materiei, față de planificarea profesorului, în afara notării lor ar fi favorizați și prin faptul că orele de pregătire destinate fizicii din preziua lecțiilor ar putea folosi pentru desfășurarea altor activități. S-ar ivi o situație avantajoasă și pentru elevii cu rezultate slabe în ajutorarea lor de către profesor. Pentru acești elevi rămași în urmă n-ar fi obligatorie rezolvarea tuturor problemelor propuse. Un alt avantaj ar fi folosirea mai eficientă a materialelor didactice în laborator, fiindcă deja după primele ore noțiunile studiate de elevi ar fi diferite, ca și experiențele efectuate de ei, ceea ce constituie un avantaj mare mai ales pentru laboratoarele mai puțin dotate.

Prof. DESZÖ SIPOS
Liceul Sîngeorgiu de Pădure, jud. Mureș

DEZBATERE ASUPRA PROGRAMELOR ŞI MANUALELOR

CITIREA

● **Încă de la grădiniţă se poate realiza cu succes citirea şi recunoaşterea literelor de către copii.** Desfăşurarea activităţii să aibă caracter de joc, să fie cît mai obiectivă şi mai interesantă. Pe măsură ce elevii îşi însuşesc o citire corectă, interesul lor pentru lectură creşte. De aceea, cred că, începînd din clasa a II-a, lecturii poate să i se rezerve o oră pe săptămînă. Lecturile recomandate elevilor din clasele I—IV e bine să fie revizuite, deoarece unele dintre ele sînt ediţii foarte vechi, care n-au mai fost reeditate şi cu greu pot fi găsite. **(Inv. ALEXANDRU TICĂREL, Şcoala generală de muzică din Slobozia, jud. Ialomiţa).**

● La abecedar, **învăţarea alfabetului să înceapă cu scrierea şi citirea literelor mici de mînă,** nu numai cu citirea lor, aşa cum se face acum cu literele de tipar. Dar, în perioada preabecedară, ar fi bine să se introducă semnele grafice necesare învăţării tuturor literelor. Nu mi se pare potrivită ordinea literelor aceluiaşi sunet, aşa cum este dată în actualul abecedar, unde se începe cu litera mare de tipar, după care urmează litera mică de tipar, litera mică de mînă şi apoi litera mare de mînă. Această ordine îngreuiază copierea. **(Inv. AURELIA NICOLESCU, Bucureşti).**

● Abecedarul este bine ilustrat, dar nu permite o muncă independentă şi diferenţiată cu elevii. De aceea, propun ca **la sfîrşitul abecedarului, să existe un număr de lecţii pe care învăţătorul să le folosească în funcţie de nivelul clasei.** Acelaşi lucru l-aş propune şi la aritmetică, pentru toate clasele. La sfîrşitul fiecărui manual de aritmetică, să existe o anexă cu exerciţii şi probleme diverse, fişe matematice care să se folosească în mod facultativ. **(Inv. STOIAN RAFIRA, Liceul de cultură generală din Însurăţei, jud. Brăila).**

● **Manualele de citire** pentru clasele a II-a şi a III-a **să cuprindă,** pe lîngă bucăţile de citire şi **cunoştinţe de gramatică şi compunere,** iar pentru lectura particulară şi a legendelor istorice, propun să se tipărească o microantologie cu operele literare ale autorilor, cuprinşi în programa şcolară pentru clasele I—IV. Vocabularele din manualele de limba română pentru clasele I—IV, necesare elevilor maghiari şi germani, să cuprindă mai multe sinonime, antonime şi perifraze — pentru a le înlesni însuşirea şi îmbogăţirea vocabularului activ şi formarea deprinderilor de lucru cu manualul necesare pentru activitatea de viitor, în clasele gimnaziale şi liceale. **(Inv. ANA CHINESCU, inspector şcolar la Inspectoratul şcolar judeţean Mureş).**

● Lecturile introduse în manualul de citire să cuprindă fragmente din opere ce pot fi studiate individual, de elevi, precizîndu-se opera şi autorul. **(Inv. NICOLAE BĂRBOI, Şcoala generală Jiana Mare, jud. Mehedinţi).**

● Mă alătur propunerilor unor colegi din ţară în ceea ce priveşte **mărirea numărului de ore la obiectul „Citire" la clasele a III-a şi a IV-a.** Numai prin numărul de ore afectat de actuala programă nu se pot realiza scopul şi sarcinile cerute de programa şcolară pentru aceste clase. Sînt pentru renunţarea la ora de caligrafie la clasa a IV-a, ale cărei sarcini se realizează foarte bine în orele de gramatică. **(Inv. NICOLAE STANŢA, Liceul de cultură generală din Poiana Mare, jud. Dolj).**

● Ar fi bine ca fiecare **lecţie de citire să fie însoţită de un proverb sau o ghicitoare.** Plac foarte mult copiilor şi ajută la îmbogăţirea vocabularului. **(Inv. GHIZELA CINCU, Şcoala generală din Rădmăneşti, jud. Timiş).**

● Sînt lecţii, **în manualele de citire,** prea lungi, cu conţinut de idei sărac, care se predau în două ore şi care ar fi bine să fie înlocuite cu **lecţii mai mici ca întindere, bogate în idei şi care să se predea într-o singură oră.** Fac excepţie lecţiile cu conţinut istoric care sînt bine prezentate, cu ilustraţii adecvate. Consider că este bine să fie menţinute şi în noile manuale. **(Inv. NICOLAE ILINCA, Şcoala generală din Boţeşti, jud. Argeş).**

DEZVOLTAREA VORBIRII

● Propun ca în programă să se prevadă o oră în plus pe săptămînă, la „Dezvoltarea vorbirii" în vederea îmbogăţirii vocabularului elevului de 6 ani. Apreciez că nu este suficient timp pentru deprinderea unei pronunţări corecte a sunetelor şi cuvintelor. **(Inv. AUREL BULIGA, Şcoala generală din Devesel, jud. Mehedinţi).**

● Propun să se întocmească o culegere de texte literare, dintre cele mai reprezentative şi accesibile pentru fiecare clasă, şi care să fie tipărită în tiraj suficient. **(Inv. MACOVEI DAN, Şcoala generală din Negreşti, jud. Neamţ).**

GRAMATICA

● La clasa a II-a, este necesar să fie introduse pentru substantiv noţiunile de comun, propriu, singular, plural, care consider că ar duce la o exprimare corectă a elevilor. Apreciez că sînt insuficiente cunoştinţele de ortografie şi punctuaţie. Propun să fie introduse : virgula, pentru a despărţi cuvintele de acelaşi fel. **(Inv. VALERIA POPESCU, Liceul din Băneasa, jud. Constanţa).**

● Am observat că la gramatică unele exerciţii creează unele dificultăţi elevilor. De exemplu, la pagina 34, din manualul pentru clasa a II-a, exerciţiul 100 conţine o serie de cuvinte a căror predare se face în clasa a III-a. Propun introducerea unor exerciţii prin care să se ceară elevilor să compună propoziţii, indicînd prin ce să fie exprimat subiectul, unde să fie aşezat în propoziţie, prin ce să fie exprimat predicatul. **(Inv. PAULINA MORAR, Liceul de cultură generală din Mărghita, jud. Bihor).**

● În manualul clasei a II-a se enunţă definiţia : „Subiectul este partea de propoziţie care arată despre cine se vorbeşte în propoziţie". Autorii pun întrebarea : „cine ?", fără deosebire pentru fiinţe sau lucruri. În manualele claselor a III-a şi a IV-a se dă definiţia completă a subiectului şi întrebările : „cine" sau „ce". Pentru a evita confuzia pe care o fac elevii punînd întrebarea „ce", atunci cînd iau un complement drept subiect, propun adăugarea lui „cine ?" la întrebările cu care aflăm subiectul.

Mai propun ca, la definiţia adjectivului enunţată în manual în clasa a IV-a să se introducă şi specificaţia : „şi lămureşte substantivul pe care-l însoţeşte". **(Inv. ION MOCANU, Şcoala generală din Milcov-Deal, jud. Olt).**

● Consider că este necesar ca învăţarea formelor concrete ale cuvintelor să fie privită ca o înţelegere, în care să existe elementele care duc spre abstractizarea din definiţie. Învăţînd, încă din clasa I, scrierea corectă a propoziţiei „Elevii învaţă lecţiile", în loc de „Elevi învaţă lecţiile", copilul, deşi nu cunoaşte definiţia articolului şi a hiatului şi nici formularea normei de scriere cerută de aceste aspecte lingvistice, devine conştient totuşi de forma sonoră completă a cuvîntului, foloseşte pe „i" final pentru comunicarea corectă. **(Inv. OPRESCU MIHAIL, Şcoala generală din Prundeni, jud. Vîlcea).**

● În predarea gramaticii, la toate clasele se respectă principiul predării concentrice, dar se impune ca textele aplicative să aibă o pondere mai mare. Avînd grade de dificultate diferite ele dau posibilitatea să se lucreze diferenţiat cu elevii. **(Inv. TEODORESCU VICTORIA, Şcoala generală nr. 23 din Brăila).**

● Deoarece elevii fac confuzii în ceea ce priveşte cuvintele care denumesc acţiuni (substantive) şi cuvinte care exprimă acţiuni (verbe), precum şi între cuvinte care denumesc însuşiri (substantive) şi cuvinte care arată însuşiri (adjective), propun ca această deosebire să se facă în cadrul unor lecţii speciale, după ce s-au predat substantivul, verbul şi adjectivul. Programa de gramatică pentru clasa a III-a prevede un număr însemnat de ore pentru exerciţii de ortografie şi punctuaţie. Pentru fixarea şi consolidarea regulilor predate, propun introducerea unor texte pentru dictare de întindere acceptabilă şi în care să nu abunde dialogul. De asemenea, propun limitarea numărului de exerciţii pentru formarea priceperilor şi deprinderilor, reţinîndu-se numai cele concludente pentru noţiunea de fixat şi consolidat. **(Inv. VOINEA NICOLAE, Şcoala generală din Piscu-Sadovei, jud. Dolj).**

CALIGRAFIA

● Propun să nu se mai repete scrierea simplificată a alfabetului şi sînt de părere că îndrumătorul de caligrafie, pe care l-am mai folosit, poate fi preluat dacă va fi îmbunătăţit. În felul acesta, i-am deprinde pe elevi cu diferite tipuri de scriere frumoasă şi caligrafică. **(Inv. MITRANA CONSTANTIN, Şcoala de aplicaţie a Liceului pedagogic din Turnu-Măgurele, jud. Teleorman).**

● Mă asociez propunerii făcute de învăţătorul emerit Roman Precup, în articolul publicat în nr. 127 al revistei privind mărirea numărului de ore destinate citirii. Consider că aceasta este bine să nu se facă în dauna caligrafiei. Cred că se poate reduce numărul de ore la compunere, unde, printr-o predare judicioasă, se pot parcurge şi fixa temele şi cunoştinţele prevăzute de programă. **(Inv. ION BERCA, Şcoala, generală din Valea Deşului, jud. Gorj).**

LIMBI STRĂINE

● Propun eliminarea teoretizărilor privind însuşirea gramaticii. Fenomenul gramatical să fie însuşit numai prin conversaţie (lecţiile de lectură să-l ilustreze foarte bine) şi prin exerciţii care să conducă la folosirea firească a unor forme gramaticale, fără a fi obligaţi să facem discuţii teoretice pe marginea lor. Acestea să înceapă în clasa a V-a, cînd elevii îşi îmbogăţesc cunoştinţele de gramatică. **(Prof. EUGENIA DANILESCU, Şcoala generală nr. 4 din Curtea de Argeş).**

● În clasa I, pentru a menţine „contactul" cu limba străină învăţată la grădiniţe, să se continue studiul acelei limbi. În acest caz, orarul clasei I s-ar putea alcătui împărţindu-se, pentru completare, o oră de educaţie fizică şi una de activităţi libere. **(Inv. VALERIA DRĂGOIU, Şcoala generală nr. 4 din Turda şi inv. TEODOR DRĂGOIU, Şcoala generală nr. 7 din Turda).**

ISTORIA

● Propun ca manualele de istorie să fie înzestrate cu hărţi care ar înlesni localizarea evenimentelor şi ar constitui un preţios ajutor în predarea istoriei. Apreciez că manualul de „Istoria patriei" pentru clasa a IV-a este frumos ilustrat şi conţine fragmente literare interesante, care contribuie la formarea şi dezvoltarea la elevi a sentimentului de respect faţă de trecutul de luptă al poporului nostru, de devotament şi dragoste pentru prezentul ţării. Dar, consider că ar fi bine ca lecţiile să nu aibă titluri greoaie şi nesemnificative şi să se încheie cu concluzii. **(Inv. GH. BOJOGA, Şcoala generală din Plevna, jud. Botoşani).**

● Dacă ne referim la conţinutul manualului de istorie pentru clasa a IV-a, putem aprecia că respectă adevărul istoric şi cunoştinţele sînt expuse în mod gradat, permiţînd elevilor să învingă greutăţile fiecărei etape de învăţare. Propun să se alcătuiască, la fiecare lecţie, un mic glosar de cuvinte. Şi la sfîrşitul manualului, să existe o hartă cu principalele localităţi istorice. S-ar evita, în felul acesta, multe confuzii şi nesiguranţe. De asemenea, ar fi foarte util să se introducă, la sfîrşitul manualului, un tabel cronologic care i-ar ajuta pe elevi să plaseze corect evenimentele în timp şi să stabilească legături logice între faptele petrecute în acelaşi timp, sau care s-au succedat. Cred că este absolut necesar să se revadă şi completeze ultimele lecţii din manual care tratează perioada contemporană din istoria patriei. **(Inv. SILVIA MONOR, Şcoala generală nr. 1 din Gura Humorului, jud. Suceava).**

● În privinţa alegerii titlului unor teme din manualul de istorie pentru clasa a IV-a, apreciez că aceasta a fost bine făcută, determinînd o puternică dragoste patriotică a elevilor. **(Inv. GR. ROANE, Şcoala generală nr. 6 din Caracal, jud. Olt).**

ARITMETICA

● Consider că ar fi bine dacă la aritmetică, la clasa a III-a, capitolul „Cele patru operaţii cu numere mai mari de 1 000" ar fi trecut în programă după capitolul „Numeraţia orală şi scrisă a numerelor formate din mai multe cifre", în felul acesta realizîndu-se o legătură mai strînsă şi o fixare mai bună a cunoştinţelor predate în cele două capitole.

Deoarece nu toţi elevii au posibilitatea să-şi procure culegerea de probleme pentru clasele I—IV, propun ca în viitorul manual să fie date la fiecare capitol un număr mai mare de exerciţii şi probleme. **(Inv. FLORICA PARTIU, Şcoala generală din Dumitra, jud. Bistriţa-Năsăud).**

● Ar fi bine ca partea I a capitolului „Numere zecimale" din manualul de aritmetică pentru clasa a IV-a, să cuprindă „Fracţia zecimală", „Fracţia cu numitorul 10 ; 100 ; 1 000" ş.a., „Scrierea fracţiei zecimale sub forma numărului zecimal" şi „Numere zecimale corecte", „Scrierea unităţilor de număr sub formă de număr zecimal". **(Inv. F. PRAJA, Şcoala generală din Bulz, jud. Bihor).**

● Propun ca la sfîrşitul manualului (la problemele recapitulative) să fie cuprinse exerciţii şi probleme cu caracter creator, divers formulate, jocuri distractive. Diversitatea exerciţiilor, modul lor de formulare menţin interesul şi atenţia trează, mai ales la elevii claselor mici. Se simte, de asemenea, lipsa unei culegeri de exerciţii şi probleme, corespunzătoare programelor claselor respective. **(Inv. MARGARETA TOLAN, Liceul din Săcele, jud. Braşov).**

● Chiar dacă predarea noţiunii de număr la clasa I nu se face pe baza noţiunii de mulţime, propun ca noţiunea de zero să se introducă odată cu adunarea şi scăderea cu 1 pentru că, în mod firesc, elevii pun întrebarea : dacă 1+1=2, 1—1=?

Făcînd asemenea intervenţii în desfăşurarea materiei, nu numai că se facilitează învăţarea sensului celor două operaţii şi se cunoaşte semnificaţia no-

Educarea spiritului de observație la elevii clasei I.

unii de zero, dar se și economisesc aproximativ 6 ore, timp suficient în care se învețe adunarea și scăderea cu recere peste zece în cercul 10—20, reund să descongestionăm programa clasei a II-a, care, așa cum o știm toți, ste foarte aglomerată pentru copiii de —8 ani. **(Inv. MARIA TALASMAN, coala generală nr. 8 din Bîrlad, jud. aslui).**

● La aritmetică, la clasa I, problele de la paginile 58 și 59 nu pot fi zolvate de către elevi deoarece, conform planificării din abecedar, ei au învățat toate literele din textul roblemelor respective. Așa încît, acă sau în clasă, la munca independentă acestea nu ar putea constitui ubiectul temelor.

Chiar dacă ar fi învățat toate litere, elevii din clasa I încă nu și-au format deprinderea de citire curentă și, eci, s-ar pierde mult timp cu citirea roblemelor în detrimentul calculului rmărit la aritmetică. Pentru aceasta, ropun ca locul problemelor să fie at de exerciții variate, iar probleme să fie formulate de învățător și rezolvate în clasă. **(Inv. PETRU HETEȘ, coala generală din Susag, jud. Arad).**

● Atît la multiplii, cît și la submultiplii unităților principale de măsură să se specifice în manual cum cresc și descresc unii față de alții, nu numai cum cresc și descresc față de unitatea principală, pentru a-i ajuta pe copii atunci cînd efectuează diferite transformări cu aceștia. În legătură cu faptul că ar fi greșită formularea „multiplii și submultiplii cresc și descresc din zece în zece", consider că nu s-ar face nici o eroare dacă am explica elevilor că nu e vorba de a număra din zece în zece. Dacă consultăm „Metodica predării matematicii în școala generală" de conf. univ. Eugen Rusu și manualul de aritmetică de clasa a V-a, găsim această formulare, pe care nu o consider eronată. **(Inv. SEVASTIȚA VOINEA, Școala generală din Sadova, jud. Dolj).**

● La clasa a II-a, programa școlară și manualul de aritmetică sînt foarte încărcate și propun să fie scos din manual și programă capitolul „Elemente de geometrie", care se reia în clasa a III-a. În felul acesta, vom avea ore disponibile pentru capitolele: „Adunarea și scăderea cu numere de la 1 la 100 cu trecerea peste zece" și mai ales la capitolul „Înmulțirea și împărțirea cu numere de la 1 la 100". **(Inv. ANA DAN, Școala generală „Alexandru Moghioroș" din Salonta, jud. Bihor).**

CUNOȘTINȚE DESPRE NATURĂ

● Programele și manualele destinate redării cunoștințelor despre natură ot contribui mai mult la înțelegerea legăturii viețuitoarelor cu mediul înconjurător și, în felul acesta, la formarea la elevi a unei viziuni relaționale asupra naturii. De asemenea, propun ca ele să oglindească într-o mai mare măsură, probleme actuale ale omenirii cum sînt, ocrotirea naturii și conservarea spațiului biologic, în condițiile revoluției tehnice, valorificarea rațională a resurselor naturale, poziția și comportamentul omului în natură și ntele. **(Prof. MARGA SCHULLER, Liceul pedagogic din Sibiu).**

● Propun ca, la editarea noilor abecedare, să fie adăugat un supliment în care fiecare lecție despre cunoașterea mediului înconjurător să fie prezentată sub forma unor imagini ilustrate în care să fie o succesiune logică și care să ilustreze aspectele cele mai semnificative din lecția respectivă. Acest supliment, alături de observațiile directe ale copiilor, de experiența lor în legătură cu subiectul respectiv, ar duce la o înțelegere mai profundă, mai temeinică a cunoștințelor predate. **(Inv. NICOLAE CIOFU, Școala generală din Curteni, jud. Vaslui).**

● Manualul de cunoștințe despre natură pentru clasa a II-a suferă de descriptivism. Se cere reproducerea unor fragmente și întrebările care să stimuleze gîndirea creatoare a elevilor. Prea puțin „de ce ?". Procedeul de învățare prin cercetare, prin redescoperire nu este ilustrat în manual. Elevul primește totul, înregistrează și apoi uită.

Sub forma unor grafice, unor tabele, unor scheme, manualul ar putea prezenta unele pagini de sinteză. Prin activitatea lor independentă, prin eforturi personale ar putea găsi datele necesare completării graficelor. **(Inv. FLORICA TANDEA, Școala generală nr. 16 din Brașov).**

● În manualul de cunoștințe despre natură pentru clasa a IV-a, sînt introduse noțiuni despre învelișurile pămîntului; litosfera, hidrosfera, atmosfera și biosfera. Aș propune ca manualul acesta să fie împărțit în capitole conform acestor noțiuni. **(Inv. TRAIAN SEMENESCU, Liceul de cultură generală din Moldova Nouă, jud. Caraș-Severin).**

● Reținînd faptul că manualul „Cunoștințe despre natură", pentru clasa a III-a nu amintește nimic despre rolul plantelor și animalelor în viața omului și despre sporirea producției agricole și animaliere în țara noastră, socotesc că este oportun ca acestea să fie prezentate elevilor într-o formă accesibilă. Dacă pentru elevii din mediul rural există posibilitatea cunoașterii directe a uneltelor și mașinilor agricole, pentru elevii din mediul urban (și cu atît mai mult pentru cei din București), nu există această posibilitate decît poate numai ocazional. Propun ca în manual să se prezinte o planșă care să cuprindă uneltele și mașinile agricole folosite în agricultura modernă și cîteva imagini care să arate interdependența dintre agricultură și industrie. **(Inv IOANA DRAGNEA, Școala generală nr. 49 din București).**

GEOGRAFIA

● Ar fi bine ca ilustrațiile din partea a II-a a manualului de geografie pentru clasa a III-a să fie colorate ca și cele din partea I. În textele din manual, să se păstreze denumirea actuală reală a întreprinderilor. (De exemplu: „Fabrica de mase plastice" și „Uzina de prelucrare a maselor plastice"; „Fabrica de țevi" și „Uzina metalurgică"; „Fabrica de antibiotice" și Fabrica de medicamente „Penicilina"). Lecțiile: „Municipiul București", „Organizarea administrativ-teritorială a R.S.R.", „Patria noastră" și „Semne convenționale" să se introducă la sfîrșitul manualului, după ce s-a studiat județul. Ținînd seama de logica internă a obiectului, de înlănțuirea firească dintre cunoștințe, vom putea respecta principiul sistematizării și al continuității. **(Inv. SUZANA VASILIU, Școala generală nr. 22 din Iași).**

● Pentru evitarea supraîncărcării elevilor la geografie propun să se renunțe la definițiile lungi cu termeni neînțeleși de elevi (vezi definiția orașelor și comunelor), să se mai reducă din numărul localităților exemplificate la diferite lecții (vezi lecția: „Cultura plantelor industriale" — peste 20 de centre). Să se mărească numărul ilustrațiilor. Să se tipărească caiete destinate desenului la geografie, care, pe un număr de pagini, să aibă imprimat conturul țării, rămînînd ca elevii să însemneze județele sau centrele extractive. **(Inv. CONSTANȚA MITRAN, Școala generală din Conțești, jud. Teleorman).**

● Manualul de geografie pentru clasa a III-a la județul Cluj — partea I — cred că este supraîncărcat cu noțiuni care sînt înșiruite și numerotate ca într-un tratat rezumativ de sinteză. Semnele convenționale trecute între paginile 54—64, ar fi bine să apară într-o anexă, la sfîrșitul cărții. **(Inv. MIHAI CUCU, Școala generală din Dăbica, jud. Cluj).**

● Să existe o concordanță între actuala programă și manualul de clasa a III-a în privința numărului de lecții și ore. Spre exemplu, cercetînd capitolul „Noțiuni introductive în geografie", am constatat că în manual sînt 11 lecții, fără să mai adăugăm cele una sau două lecții necesare exercițiilor și o lecție pentru recapitulare, iar programa prevede numai 9 ore. Același lucru se observă și la capitolul „Despre județul natal", unde programa prevede doar 11 ore, iar în manual sînt cuprinse vreo 17 lecții fără să mai ținem seama de lecția de recapitulare și eventual o lecție excursie. **(Inv. PETRU TUNS Școala generală din Sig, jud. Sălaj).**

● Cred că e de ajuns să se predea în clasa a IV-a numai geografia României, urmînd ca geografia continentelor să se predea în clasa a VI-a. **(Inv. LUCREȚIA MIHALTE, Liceul „Bolyài Farkaș" din Tg. Mureș).**

DESEN

● Susțin necesitatea editării unor caiete auxiliare de desen pentru a ușura însușirea tehnicii linierii cu exactitate a chenarelor și frizelor cu modele decorative. **(Inv. VALERIA ISTRATE, Liceul din Roznov, jud. Neamț).**

● Consider că ar fi bine să se editeze un manual orientativ pentru desen, la clasele I—IV, care să cuprindă unele indicații metodice, desene, modele în număr mare la clasele I și a II-a, lăsînd, totodată, cîmp liber imaginației creatoare a elevilor. **(Inv. ELISABETA NEAMȚU, Școala Victoria, jud. Botoșani).**

MUZICA

● La orele de muzică pentru clasele I—IV, se simte lipsa unui manual de cîntece, așa după cum și orele de educație fizică au nevoie de o varietate mai mare de exerciții. Exercițiile ar putea fi publicate în programă sau într-un manual separat. **(Inv. OLGA POPOIU și inv. ION BEȘLEAGĂ, Școala generală din Dumbrăvița, jud. Botoșani).**

● Sînt de acord cu inv. Ana Istrate ca manualul de muzică să fie separat pe clase. **(Inv. ANA POSTOLICA, Școala generalaă din Păstrăveni, jud. Neamț).**

● Cred că noua programă de muzică ar putea indica și numărul de ore pentru diferite teme, iar manualul să cuprindă toate sau majoritatea subiectelor indicate de programă. Ar fi bine dacă s-ar edita o culegere de texte pentru expuneri care să țină seama de particularitățile de vîrstă ale elevilor. Necorelare există și între programa și manualul de muzică la clasele a III-a și a IV-a. **(Inv. OCTAVIAN POPA, Școala generală din Șiria, jud. Arad).**

EDUCAȚIA FIZICĂ

● Referitor la actualele programe de educație fizică, opinez că este necesar ca ele să fie puse de acord cu sistemul unitar de verificare și apreciere a gradului de pregătire fizică și sportivă a elevilor Programele în vigoare asigură, în special, pregătirea elevilor pentru susținerea probelor prevăzute la punctul B în sistemul unitar de verificare și apreciere, pe cînd probelor prevăzute la punctul A nu le sînt afectate ore suficiente.

Consider, de asemenea, necesar ca, pentru fiecare clasă, să existe o notă explicativă care să însoțească programa și care să asigure unele detalii privitoare la aplicarea ei. **(Inv. ION TUDOROIU, Școala generală din Tigveni-Bîrseștii de Jos, jud. Argeș).**

ÎNDELETNICIRI PRACTICE

● Propun să se revizuiască actuala programă a îndeletnicirilor practice și să se introducă activități adecvate fiecărei clase, acordîndu-se mai multă importanță aplicațiilor practice la fiecare gen de activitate. **(Inv. ELENA LUCAN, Școala generală din Ulma, jud. Suceava).**

● La îndeletniciri practice să se întocmească separat o programă pentru băieți și alta pentru fete, să se prevadă ore de gospodărie. **(Inv. IOAN CORL Școala generală din Stejerișul, jud. Sibiu).**

În numărul următor (132 din 23 februarie a.c.) al revistei încheiem dezbaterea asupra programelor și manualelor claselor I—IV, cu care prilej, vom publica texte prescurtate din scrisorile pe această temă primite de la învățătoarele și învățătorii din țară, precum și concluziile redacției revistei noastre.

Două mutări, cît un incendiu

Intenționam, de fapt, să scriem despre recreație. Doream să vedem cum își petrec cele zece sau douăzeci de minute elevii și profesorii unei școli. Și am intrat, cu totul întîmplător, la Școala generală nr. 71 de pe Calea Moșilor, din București.

Un clopoțel (soneria este defectă) vestește recreația mare. De la parter, elevul de serviciu aleargă la etajul unu, apoi la doi, apoi la trei... Cîteva secunde și, pe aproape toate ușile, ies gălăgioși zeci de școlari. Acum, dimineața, sînt cei mici. Unii sînt pe culoare, alții stau pe treptele dintre etaje, iar alții, destul de mulți, în clase.

Intrăm într-o clasă. Geamurile toate sînt închise, aerul închis.

— Voi de ce stați în clasă copii ? Sînteți în recreație.

— Ne-a dat „tovarășa" să copiem exercițiile de pe tablă.

— Și cînd vă mai jucați ?

— Nu ne jucăm că n-avem voie !

— În recreație aveți. Ieșiți în curte și vă jucați.

— N-avem voie în curte, că-i murdar și aducem noroi în clasă !

În jurul nostru, s-au adunat o mulțime de copii vorbăreți.

— Deci, ce nu aveți voie să faceți în recreație ? Îi întrebăm

— Să nu ieșim în curte !

— Să nu ne urcăm în pod !

— Să nu ne dăm pe balustradă !

— Să nu alergăm pe culoar !

— Și ce aveți voie ? continuăm această amuzantă discuție, întrerupînd șirul nu-urilor care nu se mai terminau.

— Să stăm cuminți !

— Să mîncăm !

— Noi stăm în clasă și repetăm lecțiile !

— Eu păzesc în recreație scara de la pod !

— Eu, balustrada !

(Balustrada este cu totul necorespunzătoare pentru o clădire cu trei etaje care găzduiește o populație școlară de vîrstă mică !)

Cele douăzeci de minute au trecut repede. Încep alte ore. La unele clase se intră la timp, la altele cu întîrziere.

Pe scurt, aceasta a fost recreația mare. Săracă pentru articolul imaginat. Nu s-a petrecut nimic ieșit din comun, n-a fost nici un „accident" dintre cele care se petrec prin recreații. N-am asistat la nici o „bătaie", la nici o trîntă, la nici unul din cunoscutele jocuri ale copilăriei pentru care recreațiile sînt atît de așteptate. N-am întîlnit nimic din ceea ce știm că înseamnă cu adevărat recreația mare. Curte (nici un elev nu a ieșit afară), aer, recreere, reconfortare, într-un cuvînt, pregătire pentru o nouă etapă de efort intelectual.

Și se pare că, la Școala generală nr. 71, toate recreațiile sînt la fel.

Veți spune însă, și pe bună dreptate, că toate cele de mai sus n-au nici o legătură cu conținutul. Așa e. În mod obișnuit nu se poate asocia recreația cu mutatul și nici cu incendiul. La Școala generală nr. 71 se poate însă. Pentru că de la mutat, mai bine zis de la două mutări făcute fără suficientă chibzuială, vin necazurile.

Aici, am găsit toate motivele pentru care elevii acestei școli sînt lipsiți de posibilitatea de a se recrea în condiții normale (și nu numai de această posibilitate). Pentru a le înțelege se cer cîteva explicații. Ele vor justifica și titlul pe care ni l-a sugerat situația întîlnită aici.

Actuala Școală generală nr. 71 de pe Calea Moșilor nr. 148 a luat naștere din următoarele combinații : fosta Școală generală nr. 71, care funcționa într-un local corespunzător și bine dotat, s-a comasat cu Școala generală nr. 92, care, de asemenea, avea condiții optime de funcționare. Amîndouă (adică 500 de copii) s-au mutat (cu toate bagajele) în locul Liceului „G. Coșbuc" pentru care s-a construit un local nou. Deși, după argumentele conducerii școlii, localul de pe Calea Moșilor, așa cum se prezintă el acum, nu corespunde unor elevi de vîrstă mică. Această părere a împărtășit-o la început și Inspectoratul școlar al municipiului București. În cele două foste școli generale s-au amenajat grădinițe.

Pînă aici n-ar fi nimic rău. Răul începe de la modul în care au fost făcute aceste mutări, de la condițiile în care Școala generală nr. 71, nou creată, a fost nevoită să-și deschidă cursurile.

Aceste mutări și comasări au fost proiectate, cu siguranță, de către inspectorat cu mai multe luni înainte de deschiderea anului școlar. Totuși, școlile respective (71 și 92) au fost mutate efectiv abia în august, (pînă atunci, pentru Școala generală nr. 71 se făceau doar presupuneri, iar pentru 92 se dădeau asigurări că va rămîne pe loc — adică pe strada Armenească), într-o clădire cu stive de moloz și de gunoaie, uși și ferestre sparte, instalații stricate etc. In multe clase, caloriferele curg, parchetul este putrezit, centrala termică este degradată și comportă reparații serioase, hidroforul nu funcționează la etajul III, și copiii nu au aici nici căldură, nici apă.

Peste acestea, cele două școli, în afară de mobilierul în stare de funcționare (cu îngăduință spus, deoarece am întîlnit, în clase, bănci rupte, în care elevii stau ca vai de ei) au trebuit să-l aducă și pe cel casat. Așa că la stivele de moloz s-au adăugat altele, cu bănci, table stricate. Toate, îngrămădite într-o curte, și așa destul de mică, în care ar trebui să se joace copiii.

O treabă, care presupunea multă chibzuință și organizare meticuloasă, a fost făcută în pripă. Prin „în pripă" se poate înțelege și faptul că din unele săli de clasă au fost demontate băncile metalice ale Liceului „G. Coșbuc" (care pleca) și au fost remontate băncile metalice de același tip ale școlilor generale (care se comasau). Anul școlar a început sub semnul provizoratului și al improvizației. Colectivul didactic nou format a trebuit să facă față acestei situații dificile, dovedind, totuși, mult devotament, multă înțelegere, multă pasiune. Mai întîi s-au luptat cu stivele de moloz și bănci. Directoarea școlii ne mărturisea că începuseră de mult cursurile și, împreună cu familiile profesorilor, cu elevii și cu părinții acestora, cărau găleată cu găleată molozul pentru ca să poată intra elevii în școală. Și acum am găsit în curtea școlii o grămadă mare de bănci stricate și de moloz.

Este și aceasta o explicație — serioasă — a faptului că elevii nu-și pot petrece recreația în curte. Nu au nici loc și este și periculos. La acest pericol, se adaugă și cel al străzii. La cîțiva metri de poarta școlii este linia de tramvai. Normal ar fi ca, între stradă și trotuarul școlii, să fie ridicat un gard metalic de protecție.

Cu toate aceste necazuri — la care se adaugă și faptul că în școală funcționează două cercuri ale Casei pionierilor din sector, o cameră și o bucătărie a unui locatar (!!), filmoteca inspectoratului școlar al municipiului, asociația sportivă de parașutism (!?) care are 200 de cursanți fumători și nefumători, ocupînd după amiază opt săli de clasă — colectivul școlii muncește cu mult optimism. Directoarea școlii, profesoara Aurelia Tiron, ne-a împărtășit cîteva proiecte frumoase și ne-a asigurat că, nu peste mult timp, școala va fi pusă la punct.

★

Am dorit să scriem despre recreație. Dar, am constatat și cu acest prilej că, uneori, cînd munca nu este organizată cu spirit de răspundere, două mutări pot face cît un incendiu. Acest fapt pare cu atît mai surprinzător cu cît toate școlile din jur și, în general toate școlile din Capitală, sînt bine puse la punct sînt îngrijite, frumoase, oferă elevilor condiții optime de învățătură și recreere. Să fie școala aceasta pe post de cenușăreasă?

MONICA ROBEA
CORNELIA GIRMACEA
COSTIN ȘTEFĂNESCU

N. R. După redactarea articolului pe care-l publicăm în această pagină am fost informați de direcția Școlii generale nr. 71 că s-au luat măsuri pentru înlăturarea unor neglijențe semnalate : apelînd la un pictor decorator, școala a decorat culoarele și a început lucrările de amenajare a curții interioare. Organele de miliție au asigurat, de asemenea, școala că, în cel mai scurt timp, se va instala balustrada de protecție.

Lecție în laboratorul audio-vizual

Valențele formative ale lecțiilor de limbă franceză

În cele ce urmează voi încerca să arăt cum, prin lecțiile de limba franceză, am contribuit alături de celelalte obiecte la formarea gîndirii filozofice a elevilor.

La înțelegerea esenței gîndirii clasice, am pornit de la maxima lui Descartes „Je pense, donc je suis", filozofie ce stă la baza „îndoielii sale metodice" asupra tuturor cunoștințelor, datelor simțurilor și chiar a existenței lumii, acceptată ca un unic fapt ce constituie temeiul științei. Prin latura materialistă a gîndirii sale, a explicat că materia este în mișcare și a introdus pentru prima oară în epoca modernă punctul de vedere al dezvoltării cosmologiei.

Ajungînd la studierea romanului „Germinal" al lui E. Zola, am subliniat mesajul operei și unele idei avansate ale scriitorului care a suferit influența pozitivismului și a socialismului utopic francez.

Limitele pozitiviștilor constau în negarea directă sau indirectă a existenței realității obiective, existența și conștiința considerate ca pure speculații metafizice. Concepția lor a fost idealist subiectivă și agnostică, contrar filozofiei marxiste care explică corelația dintre existență, conștiință și posibilitatea omului de a cunoaște realitatea obiectivă. În același timp, socialiștii utopici nu au înțeles rolul istoric revoluționar al maselor și necesitatea revoluției social-politice, socialismul, conceput în mod idealist, și nu ca un rezultat al dezvoltării istoriei impus de cerințele vieții materiale a societății. De aceea Zola, prin descrierea grevei muncitorești din satul Montsou, nu dă nici o soluție plauzibilă de înlăturare a exploatării, ci crede că simpla propagare a ideilor socialiste în rîndul maselor ar fi suficientă. Meritul său constă în simbolul romanului — năzuința spre o viață mai bună.

Filozofia existențialistă la începutul secolului al XX-lea apare ca o consecință a crizei economice a capitalismului în Germania ; ea și-a găsit ecou în operele scriitorilor A. Camus și J.P. Sartre prin : a) analiza nihilistă și pesimistă a existenței ; b) nonsensul ei ; c) recunoașterea uneori a existenței omului fără intervenția divină ; d) contradicțiile inumane ale ființării omului în perioada fascismului sau, cum spunea Sartre, „marxismul este adevăratul umanism al epocii noastre".

Prin desele referiri la filozofia marxistă, am reușit, în final, să cimentez elevilor mei viziunea materialistă asupra lumii, înarmîndu-i cu noțiunile fundamentale ale filozofiei marxiste. Am explicat că, într-o societate bazată pe clase antagoniste, relațiile dintre oameni, concepțiile lor despre lume, le servesc propriile interese — de aici decurge diversitatea curentelor filozofice și a interpretării fenomenelor din natură și societate, în vreme ce în societatea noastră socialistă, la baza căreia se găsește filozofia marxist-leninistă, arta este pusă în slujba poporului, sub conducerea Partidului Comunist Român, singurul care, prin politica sa justă, apără interesele naționale ale țării, iar pe plan internațional, contribuie la menținerea prestigiului socialismului. Partidul nostru acordă o deosebită importanță dezvoltării intelectuale și fizice a tineretului nostru. Textul : „La jeunesse roumaine" a venit să susțină și să completeze aceste explicații.

V. Hugo, în romanul său social „Les Misérables", insistă asupra condițiilor mizerabile de viață ale oamenilor din popor ; o comparație între munca micii Cosette și ceea ce statul nostru pune la dispoziția tineretului este posibilă în ora de curs.

La Fontaine, prin fabulele sale, arată că suprema fericire în viață este munca și ne învață să disprețuim întotdeauna defecte ca impostura, înșelăunarea cu munca altora, inconștiența cu care mulți oameni își ignorează greșelile „aruncîndu-le în desaga de la spate".

Dîrzenia, curajul, patriotismul, spiritul de sacrificiu, sînt cîteva trăsături caracteristice poporului francez de-a lungul existenței sale, în lupta împotriva cotropitorilor țării (Le premier résistant de France, Les six bourgeois de Calais, Père Milon). Paralela între eroismul lui Vercingetorix și al lui Decebal a scos și mai mult în evidență fraternitatea popoarelor lumii care de-a lungul secolelor au luptat pentru independență și libertate deplină.

La lecțiile de geografie a Franței și a României socialiste : „La France, la Normandie, La Bretagne, Ma patrie, Dans les roues de Bucarest", elevii au putut face o comparație între poziția geografică, obiceiuri, relații economice, politice și culturale existente între aceste două țări.

La explicarea textelor „Une excursion", „Un monument de la nature", am pornit de la o excursie organizată de școală în Delta Dunării unde, astăzi, se împletește armonios trecutul istoric cu prezentul măreț al zilelor noastre.

Rolul conducător al partidului nostru și politica sa justă în întreținerea relațiilor cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea socială existentă, este bine conturat în lecțiile „Histoire d'une raffinerie", „Les tracteurs roumains", care au la bază unul din principiile politicii sale externe — cooperarea economică.

Prof. RODICA SEICEANU
Liceul „Gh. Lazăr" din Sibiu

DE LA MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

În conformitate cu prevederile art. 25 din Legea nr. 6/1969 privind Statutul personalului didactic, transferarea şi numirea educatoarelor şi învăţătorilor în posturile vacante de la unităţile şcolare din oraşele şi municipiile menţionate mai jos se face pe bază de concurs.

La concurs se pot înscrie educatoarele şi învăţătorii titulari definitivi care la data de 1 septembrie 1974 au cel puţin 3 ani de activitate didactică în posturile pe care funcţionează.

De asemenea se pot înscrie la concurs, spre a fi numiţi în învăţămînt, şi educatoarele şi învăţătorii care au funcţionat în învăţămînt ca personal didactic titular definitiv şi au fost nevoiţi, pentru motive întemeiate şi cu aprobarea Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului sau a inspectoratelor şcolare judeţene, să întrerupă activitatea didactică.

Pot cere înscrierea la concurs şi educatoarele şi învăţătorii titulari definitivi care nu au cel puţin 3 ani activitate didactică în postul pe care funcţionează, dacă se află în una din situaţiile :

a) funcţionează într-o localitate contraindicată pentru starea sănătăţii şi nu au posibilitatea, fiind suferinzi, să-şi îngrijească sănătatea (situaţie dovedită prin certificatul medical eliberat de comisia medicală) ;

b) funcţionează în altă localitate decît aceea în care domiciliază soţul (soţia) şi se înscrie la concurs pentru ocuparea unui post în localitatea în care domiciliază soţul (soţia).

În municipiile şi centrele aglomerate prevăzute de lege, pot solicita înscrierea la concurs numai persoanele care îndeplinesc şi condiţiile prevăzute de normele legale în vigoare privind stabilirea în aceste localităţi.

Cererile de înscriere la concurs se vor depune la inspectoratele şcolare judeţene în raza cărora se găseşte unitatea şcolară la care figurează postul didactic vacant, pînă la data de 19 martie 1974.

Cererile de înscriere la concurs vor fi însoţite de : copie legalizată de pe actul de studii, dovezi privind gradele didactice obţinute şi vechimea în învăţămînt, memoriul de activitate, copie de pe aprecierea anuală întocmită de conducerea unităţii şcolare la care solicitantul funcţionează sau a funcţionat pînă la întreruperea activităţii didactice, vizată de inspectoratul şcolar judeţean şi copie de pe buletinul de identitate din care să rezulte domiciliul stabil (numai pentru municipiile şi oraşele prevăzute de lege).

Concursul se va desfăşura pe baza programelor pentru examenul de definitivare în învăţămînt şi va consta din două probe scrise, una la limba română (limba maternă) şi alta la aritmetică, pentru învăţători, o probă scrisă la literatura pentru copii şi la limba română (limba maternă) pentru educatoare, precum şi din aprecierea activităţii candidaţilor.

Proba scrisă la limba română (limba maternă) pentru învăţători şi la literatura pentru copii şi la limba română (limba maternă) pentru educatoare se va desfăşura în întreaga ţară în ziua de duminică 24 martie 1974, orele 9. În aceeaşi zi, la orele 16 se va susţine proba scrisă de aritmetică pentru învăţători.

Posturile de educatoare şi învăţători din localităţile în care nu se organizează concurs vor fi publicate în Buletinul Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului şi vor putea fi ocupate în perioada de numiri şi transferări după următorul calendar:

10—30 martie : depunerea cererilor la inspectoratele şcolare judeţene ;

31 martie — 10 aprilie : rezolvarea cererilor de transferare şi numire de către inspectoratele şcolare judeţene ;

10—20 aprilie : depunerea contestaţiilor ;

20—25 aprilie : rezolvarea contestaţiilor

Pentru concursul din 24 martie a.c. sînt vacante următoarele posturi de educatoare şi învăţători :

POSTURI DE EDUCATOARE

JUDEŢUL ALBA
Oraşul Blaj

Grăd. de aplicaţie nr. 2 (4 posturi)

JUDEŢUL ARAD
Municipiul Arad

Grăd. nr. 4 ; Grăd. nr. 21 ; Grăd. nr. 22 ; Grăd. nr. 25 ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 ; Grăd. cu program prelungit nr. 7 ; Grăd. cu program prelungit nr. 8 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 9 ; Grăd. cu program prelungit nr. 11 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 12 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 14 (7 posturi) ; Grădiniţă cu program prelungit Teba ; Grăd. cu program prelungit I. V. Arad (4 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Spirt-drojdie (4 posturi) ; Grăd. cu program prelungit „Tricoul Roşu" ; Grăd. cu program prelungit CEIL ; Grăd. nr. 19 (cu limbă de predare germană).

JUDEŢUL ARGEŞ
Municipiul Piteşti

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 6 ; Grăd. nr. 10 Bănănăi, Grăd. nr. 13 I.C.H. ; Grăd. nr. 14 Piteşti-Nord ; Grăd. cu program prelungit nr. 1 (9 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (2 posturi ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 6 (13 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 7 (9 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 8 (10 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 9 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 10 (13 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 11 — Petrochimie (12 posturi) ; Grăd. cu program prelungit C.P.L. — Piteşti (7 posturi) ; Grăd. cu program săpt. „Textila" (6 posturi) ; Grăd. Bascov-Scheau ; Grăd. Bascov-Glîmboc ; Grăd. Bascov-Prislop ; Grăd. Bascov-Valea Ursului ; Grăd. Bascov-Valea Ursului Mica ; Grăd. Colibaşi ; Grăd. Colibaşi-Cluceresa ; Grăd. Colibaşi-Făget ; Grăd. Colibaşi-Mioveni ; Grăd. Colibaşi-Racoviţa de Jos ; Grăd. Colibaşi-Racoviţa de Sus ; Grăd. Mărăcineni-Argeşel (3 posturi) ; Grăd. Mărăcineni-Lotaşi ; Grăd. Ştefăneşti-centru ; Grăd. Ştefăneşti-Izvorani ; Grăd. Ştefăneşti-Enculeşti ; Grăd. Ştefăneşti-Marcea ; Grăd. Ştefăneşti Cămin I.A.P. (2 posturi) ; Casa de copii preşcolari (6 posturi).

Oraşul Curtea de Argeş

Grăd. Capul Dealului ; Grăd. Noapteş ; Grăd. cu program săpt. „6 Martie" (11 posturi) ; Grăd. cu program săpt. Valea Sasului (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (5 posturi).

Oraşul Cîmpulung-Muscel

Grăd. nr. 6 ; Grăd. nr. 7 Apa Sărată (2 posturi) ; Grăd. nr. 8 ; Grăd. nr. 11 Chilii ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 ; Casa de copii preşcolari (5 posturi).

JUDEŢUL BIHOR
Municipiul Oradea

Grăd. cu program prelungit nr. 21 ; Grăd. cu program prelungit nr. 22 ; Grăd. cu program prelungit nr. 24 ; Grăd. cu program prelungit nr. 25 ; Grăd. cu program prelungit nr. 27 ; Grăd. cu program prelungit nr. 28 ; Grăd. cu program prelungit nr. 29 ; Grăd. cu program prelungit nr. 30 ; Grăd. cu program prelungit nr. 31 ; Grăd. cu program prelungit nr. 32 ; Grăd. cu program prelungit nr. 34 ; Grăd. cu program prelungit nr. 35 ; Grăd. cu program prelungit nr. 36 ; Grăd. cu program prelungit nr. 37 ; Grăd. cu program prelungit nr. 38 ; Grăd. cu program prelungit nr. 39 ; Grăd. cu program prelungit nr. 41 ; Grăd. cu program prelungit nr. 44 ; Grăd. cu program prelungit nr. 47 ; Grăd. cu program prelungit nr. 48 ; Grăd. cu program prelungit nr. 50 ; Grăd. cu program prelungit nr. 51 ; Grăd. cu program prelungit nr. 52.

JUDEŢUL BISTRIŢA-NĂSĂUD
Oraşul Bistriţa

Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 4 (2 posturi) ; Grăd. nr. 5 ; Grăd. nr. 6 (3 posturi) ; Grăd. nr. 8 ; Grăd. nr. 10.

Oraşul Năsăud

Grăd. nr. 1 (2 posturi).

JUDEŢUL BRĂILA
Municipiul Brăila

Grăd. de aplicaţie a liceului pedagogic (3 posturi).

JUDEŢUL BUZĂU
Municipiul Buzău

Grăd. de aplicaţie a liceului pedagogic (2 posturi).

JUDEŢUL CARAŞ-SEVERIN
Municipiul Reşiţa

Grăd. cu program prelungit nr. 1 ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (10 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 (10 posturi) ; Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 5 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 9 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 10 (2 posturi) ; Grăd. nr. 10 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 12 ; Grăd. Doman ; Grăd. Secu (2 posturi) ; Grăd. Terova.

Oraşul Anina

Grăd. cu program normal (2 posturi); Grăd. Brădet ; Grăd. Sigismund ; Grăd. Steierdorf.

Oraşul Bocşa

Grăd. cu program prelungit (4 posturi) ; Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 5 ; Grăd. nr. 6 (3 posturi) ; Grăd. nr. 7.

Oraşul Caransebeş

Grăd. cu program prelungit nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (9 posturi) ; Grăd. nr. 8.

Oraşul Moldova Nouă

Grăd. cu program prelungit nr. 2 (8 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 1 (2 posturi) ; Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 4 ; Grăd. nr. 5 ; Grăd. nr. 6 (cu limba de predare sîrbă).

Oraşul Oraviţa

Grăd. cu program prelungit (2 posturi) ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 5 ; Grăd. Ciclova Montană ; Grăd. Brădişorul de Jos ; Grăd. Broşteni ; Grăd. Răchitova.

Oraşul Oţelul Roşu

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (7 posturi) ; Grăd. Cireşa.

Oraşul Băile Herculane

Grăd. cu program prelungit (2 posturi).

JUDEŢUL CONSTANŢA
Municipiul Constanţa

Grăd. cu program prelungit nr. 1 ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 6 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 8 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 10 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 11 ; Grăd. cu program prelungit nr. 13 (9 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 14 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 15 (6 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 19 (2 posturi) ; Grăd. nr. 29 (4 posturi) ; Grăd. nr. 31 (3 posturi) ; Grăd. de aplicaţie a liceului pedagogic nr. 33, Grăd. Palazu Mare ; Grăd. I.C.L.P.P. (Chimpex) ; Grăd. cu program prelungit Integrata de lînă (9 posturi) ; Grăd. D.N.M. Constanţa (2 posturi).

Oraşul Medgidia

Grăd. nr. 1 ; Căminul nr. 3 (4 posturi) ; Grăd. I.M.U. Medgidia (2 posturi) ; Grăd. nr. 11.

JUDEŢUL COVASNA
Oraşul Sf. Gheorghe

Grăd. nr. 4 ; Grăd. cu program prelungit nr. 6 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 7 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (cu limba de predare maghiară) (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 (cu limba de predare maghiară) (4 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 7 (cu limba de predare maghiară) (7 posturi) ; Grăd. cu program prelungit „Oltul" (cu limba de predare maghiară) (6 posturi) ; Grăd. cu program săpt. I.A.S. Sf. Gheorghe (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. cu program prelungit nr. 1 (cu limba de predare maghiară) (2 posturi) ; Grăd. nr. 5 (cu limba de predare maghiară).

JUDEŢUL DÎMBOVIŢA

Municipiul Tîrgovişte

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. nr. 6 ; Grăd. nr. 8 (2 posturi) ; Grăd. nr. 9 (8 posturi).

Oraşul Pucioasa

Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. Scîrlenţa ; Grăd. Serbăneşti (2 posturi ; Grăd. Diaconeşti (2 posturi).

Oraşul Găieşti

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 (2 posturi).

JUDEŢUL DOLJ
Municipiul Craiova

Grăd. nr. 4 ; Grăd. nr. 11 ; Grăd. nr. 14 ; Grăd. nr. 21 ; Grăd. nr. 23 ; (2 posturi) ; Grăd. nr. 24 (3 posturi) ; Grăd. nr. 25 (3 posturi) ; Grăd. nr. 26 (6 posturi) ; Grăd. nr. 27 (3 posturi) ; Grăd. nr. 28 ; Grăd. nr. 29 ; Grăd. nr. 30 (4 posturi) ; Grăd. nr. 31 ; Grăd. nr. 32 ; Grăd. nr. 35 ; Grăd. nr. 37 ; Grăd. nr. 38 (3 posturi) ; Grăd. nr. 39 ; Grăd. nr. 40 (10 posturi) ; Grăd. nr. 41 (6 posturi) ; Grăd. pentru surzi (3 posturi); Grăd. C.F.R. Craiova (4 posturi) ; Grăd. „Independenţa" (2 posturi) ; Grăd. „Electroputere" ; Grăd. „Confecţii" (2 posturi) ; Casa de copii preşcolari ; Grăd. Simnicu de Sus-Leşile ; Grăd. Siminicu de Sus-Izvor II ; Grăd. Podari-Balta Verde ; Grăd. Işalniţa ; Grăd. Cernele ; Grăd. Cernele-Rovine ; Grăd. Cernele-Izvorul-Rece.

Oraşul Băileşti

Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 7 ; Grăd. nr. 9 (2 posturi) ; Grăd. nr. 10 (3 posturi) ; Grăd. I.A.S. Băileşti-Balasan.

Oraşul Calafat

Grăd. Ciupercenii Vechi.

JUDEŢUL GORJ
Municipiul Tg. Jiu

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 8 (9 posturi) ; Grăd. nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. nr. 3 ; Grăd. Iezureni ; Grăd. Drăgoeni ; Grăd. Preajba ; Grăd. Romaneşti ; Grăd. Ursaţi.

Oraşul Motru

Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 5 (2 posturi) ;

(Continuare în pag. a 10-a)

DE LA MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

(Urmare din pag. a 9-a)

Grăd. nr. 7 ; Grăd. nr. 8 ; Grăd. Ploştina ; Grăd. Însurăţei ; Grăd. Leurda.

JUDEŢUL MARAMUREŞ

Municipiul Baia Mare

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 4 (2 posturi) ; Grăd. nr. 5 ; Grăd. nr. 6 (2 posturi) ; Grăd. nr. 7 (4 posturi) ; Grăd. nr. 8 (2 posturi) ; Grăd. nr. 9 ; Grăd. nr. 10 (3 posturi) ; Grăd. nr. 11 (3 posturi) ; Grăd. nr. 15 ; Grăd. nr. 16 ; Grăd. nr. 17 (2 posturi) ; Grăd. nr. 18 ; Grăd. nr. 19 (4 posturi) ; Grăd. nr. 21 ; Grăd. nr. 24 (3 posturi) ; Grăd. nr. 25 (11 posturi) ; Grăd. nr. 26 (6 posturi) ; Casa de copii preşcolari (6 posturi).

Oraşul Sighetu Marmaţiei

Grăd. nr. 3 (3 posturi) ; Grăd. nr. 5 (2 posturi) ; Grăd. nr. 6 (2 posturi) ; Grăd. nr. 7 ; Grăd. nr. 8 ; Grăd. nr. 9 ; Grăd. nr. 10 ; Grăd. nr. 12 ; Grăd. nr. 13 (6 posturi) ; Grăd. nr. 14 (3 posturi); Grăd. nr. 15 ; Grăd. nr. 16 ; Grăd. nr. 17 ; Grăd. nr. 18.

JUDEŢUL MEHEDINŢI
Municipiul Drobeta Turnu-Severin

Grăd. nr. 4 ; Grăd. nr. 5 ; Grăd. nr. 15 Schela Cladovei ; Grăd. nr. 17 (5 posturi) ; Grăd. nr. 21 (4 posturi) ; Grăd. nr. 22 (9 posturi) ; Grăd. nr. 23 (2 posturi) ; Grăd. Simian ; Grăd. Simian-Cerneţi (2 posturi) ; Grăd. Simian-Dudaşu.

Oraşul Orşova

Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 6 ; Grăd. nr. 7 (5 posturi) ; Grăd. nr. 8.

JUDEŢUL MUREŞ
Municipiul Tg. Mureş

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (6 posturi) ; Grădiniţa cu program prelungit nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 6 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 7 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr.8 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 9 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 10 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 12 (6 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 13 (7 posturi) ; Grăd. cu program prelungit I.M.F. Tg. Mureş (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Fabrica de piele (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit I.S. „Mureşul" ; Grăd. cu program prelungit „23 August" (3 posturi) ; Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 3 ; Grădiniţa nr. 6 ; Grăd. nr. 9 ; Grăd. nr. 10 ; Grăd. nr. 11 ; Grăd. nr. 13 (Clinici) ; Grăd. nr. 15 ; Grăd. nr. 18 ; Grăd. nr. 19 ; Grăd. Cristeşti ; Grăd. Sing. de Mureş ; Grăd. Sîntana de Mureş ; Grăd. Sîntana de Mureş — Bărdeşti ; Grăd. Sincraiu de Mureş (2 posturi) ; Grăd. Sincraiu de Mureş-Nazna ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (cu limba de predare maghiară) (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (cu limba de predare maghiară) (4 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 6 (cu limba de predare maghiară) (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr 7 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. cu program prelungit nr. 8 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. cu program prelungit nr. 9 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. cu program prelungit nr. 10 (cu limba de predare maghiară) (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 12 (cu limba de predare maghiară) 6 posturi ; Grăd. cu program prelungit nr. 13 (cu limbá de predare maghiară) 6 posturi ; Grăd. cu program prelungit Fabrica de piele (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 9 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 17 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 18 (cu limba de predare maghiară).

Municipiul Sighişoara

Grăd. nr. 1 (2 posturi) ; Grăd. nr. 2 (2 posturi) ; Grăd nr. 3 ; Grăd. nr. 4 (2 posturi) ; Grăd. nr. 5 (2 posturi) ; Grăd. nr. 7 ; Grăd. cu program prelungit „Horia" (2 (posturi) ; Grăd. cu program prelungit „6 Martie" (3 posturi) ; Grăd. Albeşti (3 posturi) ; Grăd. nr. 5 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 1 (cu limba de predare germană) 2 posturi ; Grăd. nr. 5 (cu limba de predare germană) 3 posturi.

Oraşul Reghin

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (4 posturi) ; Grăd. cu program prelungit C.P.L. Reghin (2 posturi) ; Grăd. nr. 6 ; Grăd. nr. 10 (2 posturi) ; Grăd. nr. 4 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 7 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 10 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 5 (cu limba de predare germană).

Oraşul Tîrnăveni

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (3 posturi); Grăd. cu program prelungit nr. 3 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (6 posturi) ; Grăd. cu program prelungit „Hercules" ; Grăd. cu program prelungit Fabrica de geamuri (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Combinatul Chimic (4 posturi) ; Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. Botorca ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (cu limba de predare germană) 2 posturi.

JUDEŢUL OLT
Oraşul Slatina

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (8 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (10 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (10 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 (14 posturi) ; Grăd. cu program prelungit U.A. Slatina (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit I.P.A. Slatina (9 posturi) ; Grăd. nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 7.

Oraşul Balş

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit I.O.B. Balş (4 posturi) ; Grăd. nr. 4 (2 posturi).

Oraşul Caracal

Grăd. cu program prelungit nr. 2 ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (7 posturi) ; Grăd. nr. 1 (3 posturi) ; Grăd. nr. 2 (3 posturi) ; Grăd. nr. 3 (4 posturi) ; Grăd. nr. 4; Grăd. nr. 5 (4 posturi).

JUDEŢUL PRAHOVA
Municipiul Ploieşti

Grăd. de aplicaţie a liceului pedagogic (4 posturi) ; Grăd. nr. 12 (2 posturi ; Grăd. nr. 13 (2 posturi) ; Grăd. nr. 17 (3 posturi) ; Grăd. nr. 19 ; Grăd. nr. 39 (3 posturi) ; Grăd nr. 42 (7 posturi) ; Grăd. nr. 43 (3 posturi) ; Grăd. nr. 45 (6 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 22 ; Grăd. cu program prelungit nr. 23 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 24 ; Grăd. cu program prelungit nr. 26 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 27 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 31 ; Grăd. cu program prelungit nr. 32 (4 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr 34 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 35 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 36 (4 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 37 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 38 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 40 (12 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Rafinăria (2 posturi) ; Grăd cu program prelungit nr. 1, Combinatul Petrochimic Brazi (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 Combinatul Petrochimic Brazi (10 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 Rafinăria Teleajen (14 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Uzina „1 Mai" ; Grăd. cu program prelungit Uzinele Ceramice (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Fabrica „Dorobanţu".

Oraşul Azuga

Grăd. cu program normal ; Grăd. cu program prelungit Fabrica postav (2 posturi).

Oraşul Băicoi

Grăd. Lilieşti.

Oraşul Boldeşti-Scăieni

Grăd. nr. 1.

Oraşul Breaza

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr 3; Grăd. Valea Tîrsei (2 posturi) ; Grăd. Podul Vadului.

Oraşul Buşteni

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 4 ; Grăd. nr. 5 ; Grăd. cu program prelungit Fabrica de hîrtie (2 posturi).

Oraşul Cîmpina

Grăd. nr. 1 (3 posturi) ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. nr. 5 ; Grăd. nr. 6 ; Grăd. cu program prelungit nr. 7 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 8 ; Grăd. cu program prelungit nr. 9 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 10 (14 posturi) ; Casa de copii preşcolari.

Oraşul Plopeni

Grăd. cu program prelungit (8 posturi) ; Grăd. cu program normal.

Oraşul Sinaia

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Uzina Mecanica.

Oraşul Comarnic

Grăd. nr. 1 ; Grăd. Podul Lung.

Oraşul Slănic

Grăd. Groşani.

Oraşul Urlaţi

Grăd. cu program normal (2 posturi).

Oraşul Vălenii de Munte

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 4.

JUDEŢUL SATU MARE
Municipiul Satu Mare

Grăd. cu program prelungit nr. 2 ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 (7 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 6 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 9 (7 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 11 (10 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 12 (12 posturi) ; Grăd. cu program prelungit ITA Satu-Mare (6 posturi) ; Grăd. cu program prelungit „UNIO" (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit „Mondiala" (17 posturi) ; Grăd. cu program prelungit „23 August" (3 posturi); Grăd. nr. 20 ; Grăd. nr. 21 (3 posturi) ; Grăd. nr. 25 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 27 (3 posturi) ; Grăd. nr. 19 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 23 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr.24 (cu limba de predare germană).

Oraşul Carei

Grăd. de aplicaţie a liceului pedagogic (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 1 (4 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (2 posturi).

JUDEŢUL SĂLAJ
Oraşul Zalău

Grăd. de aplicaţie a liceului pedagogic (2 posturi) ; Grăd. nr. 1 (3 posturi) ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3 (7 posturi) ; Grăd. nr. 4 ; Grăd. nr. 7 ; Grăd. nr. 9.

Oraşul Cehu Silvaniei

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 ; Casa de copii preşcolari (4 posturi).

Oraşul Jibou

Grăd. nr. 1 (2 posturi) ; Grăd. nr. 2 (2 posturi).

Oraşul Şimleul Silvaniei

Grăd. nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. nr. 4.

JUDEŢUL SIBIU
Municipiul Sibiu

Grăd. nr. 2 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 5 ; Grăd. nr. 8 ; Grăd. nr. 13 ; Grăd. nr. 16 ; Grăd. nr. 17 ; Grăd. nr. 18 (3 posturi) ; Grăd. nr. 19 ; Grăd. nr. 20 ; Grăd. nr. 20 (cu limba de predare germană) (2 posturi) ; Grăd. nr. 21 ; Grăd. nr. 24 ; Grăd. nr. 25 ; Grăd. nr. 26 (2 posturi) ; Grăd. nr. 27 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 28 ; Grăd. nr. 29 ; Grăd. nr. 30 ; Grăd. nr. 32 Viile Sibiului ; Grăd. nr. 33 ; Grăd. nr. 34 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 35 (2 posturi) ; Grăd. nr. 39 ; Grăd. Şelimbăr.

Oraşul Cisnădie

Grăd. nr. 3 ; Grăd. nr. 3 (cu limba de predare germană) ; Casa de copii preşcolari (3 posturi).

Oraşul Ocna Sibiului

Grăd. cu orar normal (2 posturi).

JUDEŢUL SUCEAVA
Municipiul Suceava

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (8 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 (8 posturi) ; Grăd. nr. 4—5 ; Grăd. nr. 9 (3 posturi) ; Grăd. nr. 10 (3 posturi) ; Grăd. nr. 13 (3 posturi) ; Grăd. Ipoteşti (2 posturi) ; Grăd. Tişăuţi ; Grăd. Lisaura (2 posturi) ; Grăd. Mitocu Dragomirnei (2 posturi) ; Grăd. Mitocaş ; Grăd. Lipoveni ; Grăd. Salcea ; Grăd. Salcea-Plopeni ; Grăd. Scheia ; Grăd. Scheia-Mihoveni ; Grăd. Scheia-Sf. Ilie.

Oraşul Cîmpulung

Grăd. cu program prelungit nr. 1 ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. nr. 3.

Oraşul Fălticeni

Grăd. cu program prelungit nr. 2 ; Grăd. cu program prelungit UFET ; Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. Oprişeni.

Oraşul Gura Humorului

Grăd. cu program prelungit (4 posturi) ; Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 2 ; Grăd. Boureni ; Grăd. Voroneţ.

Oraşul Rădăuţi

Grăd. cu program prelungit nr. 2 (5 posturi) ; Grăd. cu cămin şi creşă (5 posturi) ; Grăd. nr 7.

Oraşul Vatra Dornei

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. nr. 4 ; Grăd. Podu Verde ; Grăd. Roşu.

JUDEŢUL TELEORMAN
Municipiul Turnu Măgurele

Grăd. de aplicaţie a liceului pedagogic (3 posturi).

JUDEŢUL TIMIŞ
Municipiul Timişoara

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 4 (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 5 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 6 ; Grăd. cu program prelungit nr. 7 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 8 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 9 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 10 ; Grăd. cu program prelungit nr. 12 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 14 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 14 (cu limba de predare germană); Grăd. cu program prelungit nr. 15 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 17 ; Grăd. cu program prelungit nr. 18 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 20 ; Grăd. cu program prelungit nr. 21 ; Grăd. cu program prelungit nr. 22 (6 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 23 (4 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 24 (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 25 (2 posturi) ; Grăd. cu program nr. 26 (8 posturi) ; Grăd. cu

(Continuare în pag. a 11-a)

DE LA MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

(Urmare din pag. a 10-a)

program prelungit Tehnometal (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit C.F.R. Timișoara ; Grăd. cu program prelungit Banatul (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit I.R.P. ; Grăd. cu program prelungit Modern (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Arta textilă ; Grăd. cu program prelungit Teba ; Grăd. cu program prelungit U.T.T. Timișoara (3 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Industria lînii (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Ambalajul metalic ; Grăd. cu program prelungit Fabrica de țigarete (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Electromotor ; Grăd. cu program prelungit Poligrafie ; Grăd. cu program prelungit U.M.T. Timișoara (3 posturi); Grăd. cu program prelungit I.P.L. Timișoara (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Fabrica ciorapi ; Grăd. nr. 3 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 6 ; Grăd. nr. 13 (cu limba de predare maghiară) ; Grăd. nr. 14 ; Grăd. nr. 18 (cu limba de predare germană) ; Grăd. nr. 22 (cu limba de predare germană) — 2 posturi ; Grăd. nr. 30 ; Grăd. nr. 31 Giroc ; Grăd. nr. 35 Dumbrăviță ; Grăd. nr. 35 Dumbrăviță (cu limba de predare maghiară).

Municipiul Lugoj

Grăd. nr. 1 ; Grăd. nr. 11 ; Grăd. nr. 13 (cu limba de predare germană) ; Grăd. Tapia ; Grăd. cu program prelungit nr. 1 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 ; Grăd. cu program prelungit nr. 3 ; Grăd. cu program prelungit I.T.L. Lugoj (5 posturi) ; Grăd. cu program prelungit Mondial ; Casa de copii preșcolari.

Orașul Deta

Grăd. cu program normal ; Grăd. cu program normal (cu limba de predare germană).

Orașul Jimbolia

Grăd. cu program prelungit.

Orașul Sînnicolau Mare

Grăd. cu program prelungit nr. 1 (2 posturi) ; Grăd. cu program prelungit nr. 2 ; Grăd. nr. 1 ; Grăd. I.A.S. Sînnicolau Mare.

POSTURI DE ÎNVĂȚĂTORI

JUDEȚUL ALBA

Municipiul Alba-Iulia

Șc. gen. nr. 6 (2 posturi) ; Șc. gen. Bărbanț ; Șc. gen. Micești ; Șc. gen. Oarda de Jos.

Orașul Abrud

Lic. pedagogic.

Orașul Aiud

Șc. gen. nr. 1 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 3.

Orașul Blaj

Șc. gen. nr. 2.

Orașul Cugir

Șc. gen. nr. 1 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 2 (5 posturi).

Orașul Ocna Mureș

Șc. gen. Ocna Mureș (3 posturi) ; Șc. gen. Cisteiu de Mureș ; Șc. gen. Uioara de Sus.

Orașul Sebeș

Șc. gen. nr. 1 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 2 (cu limba de predare germană) ; Șc. gen. nr. 3 ; Șc. gen. Lancrăm.

JUDEȚUL ARAD

Municipiul Arad

Lic. nr. 2 ; Lic. nr. 4 (2 posturi) ; Lic. pedagogic (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 1 (cu limba de predare germană) ; Șc. gen. nr. 3 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 4 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 5 ; Șc. gen. nr. 6 (cu limba de predare germană) ; Șc. gen. nr. 7 ; Șc. gen. nr. 7 (cu limba de predare germană) ; Șc. gen. nr. 8 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 10 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 11 ; Șc. gen. nr. 13 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 15 ; Șc. gen. nr. 16 (2 posturi).

JUDEȚUL ARGEȘ

Municipiul Pitești

Șc. gen. nr. 2 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 4 ; Șc. gen. nr. 5 ; Șc. gen. nr. 6 ; Șc. gen. nr. 7 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 9 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 12 (6 posturi) ; Casa de copii fete (3 posturi învățătoare-educatoare) ; Șc. gen. Bascov (2 posturi) ; Șc. gen. Bascov-Valea Ursului ; Șc. gen. Bascov-Valea Ursului-Prisiopul Mic ; Șc. gen. Bascov-Scheau ; Șc. gen. nr. 1 Bradu ; Șc. gen. Colibași-Făget (2 posturi) ; Șc. gen. Colibași-Racoviță de Jos ; Șc. gen. Mărăcineni ; Șc. gen. Mărăcineni-Argeșel ; Șc. gen. nr. 1 Ștefănești (2 posturi) ; Șc. gen. Ștefănești-Valea Mare Enculești ; Șc. gen. Ștefănești-Valea Mare ; Șc. gen. Ștefănești-Golești-Zăvoi.

Orașul Curtea de Argeș

Șc. gen. nr. 1 ; Șc. gen. nr. 3 ; Șc. gen. nr. 5 ; Șc. gen. Valea Sasului.

Orașul Cîmpulung

Șc. gen. Drăcești ; Șc. gen. Valea Mare Pravăț-Bilcești ; Șc. gen. Valea Mare Pravăț-Gura Pravăț.

JUDEȚUL BACĂU

Municipiul Bacău

Șc. gen. nr. 3 (6 posturi) ; Șc. gen. nr. 5 ; Șc. gen. nr. 6 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 7 ; Șc. gen. nr. 8 ; Șc. gen. nr. 9 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 15 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 17 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 27 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 28 (5 posturi) ; Casa de copii școlari fete (7 posturi învățătoare-educatoare).

Municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej

Șc. gen. nr. 1 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 2 ; Șc. gen. nr. 4 ; Șc. gen. nr. 5 ; Șc. gen. nr. 6 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 9 ; Șc. gen. nr. 10 (4 posturi).

Orașul Buhuși

Șc. gen. nr. 1 ; Șc. gen. nr. 3.

Orașul Comănești

Șc. gen. nr. 3 ; Șc. gen. nr. 4.

Orașul Moinești

Șc. gen. nr. 2 ; Șc. gen. nr. 4 ; Șc. gen. nr. 6 ; Șc. gen. nr. 7.

Orașul Tîrgu Ocna

Șc. gen. nr. 1 (3 posturi) ; Casa de copii școlari-băieți (9 posturi învățători-educatori) ; Centrul de reeducare minori (8 posturi învățători-educatori).

JUDEȚUL BIHOR

Municipiul Oradea

Șc. gen. nr. 2 ; Șc. gen. nr. 12 ; Șc. gen. nr. 15 ; Șc. gen. nr. 8 (Casa de copii).

JUDEȚUL BISTRIȚA-NĂSĂUD

Orașul Bistrița

Lic. „Andrei Mureșanu" ; Șc. gen. nr. 2 ; Casa de copii (3 posturi învățători-educatori) ; Casa de copii (2 posturi de învățătoare-educatoare).

JUDEȚUL BOTOȘANI

Municipiul Botoșani

Șc. gen. nr. 7 ; Șc. gen. nr. 8 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 9 (2 posturi) ; Casa de copii școlari nr. 2 (2 posturi de învățătoare-educatoare).

JUDEȚUL BRAȘOV

Municipiul Brașov

Șc. gen. nr. 3 ; Șc. gen. nr. 9 ; Șc. gen. nr. 11 (8 posturi) ; Șc. gen. nr. 12 ; Șc. gen. nr. 13 ; Șc. gen. nr. 14 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 15 ; Șc. gen. nr. 16 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 17 ; Șc. gen. nr. 21.

Orașul Făgăraș

Șc. gen. nr. 2 ; Șc. gen. nr. 3 (2 posturi) ; Casa de copii școlari (2 posturi).

JUDEȚUL BRĂILA

Municipiul Brăila

Șc. gen. nr. 1 (5 posturi) ; Șc. gen. nr. 2 ; Șc. gen. nr. 9 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 13 (6 posturi) ; Șc. gen. nr. 19 (6 posturi) ; Șc. gen. nr. 20 ; Șc. gen. nr. 21 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 22 (7 posturi) ; Șc. gen. nr. 24 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 27 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 28 ; Casa de copii școlari nr. 1.

JUDEȚUL BUZĂU

Municipiul Buzău

Șc. gen. nr. 7 ; Șc. gen. nr. 14 (5 posturi) ; Casa de copii școlari ; Casa de copii școlari (învățător-educator).

Orașul Rm. Sărat

Șc. gen. nr. 3 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 7.

JUDEȚUL CARAȘ-SEVERIN

Municipiul Reșița

Șc. gen. nr. 4 ; Șc. gen. nr. 8 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 8 (cu limba de predare germană) ; Șc. gen. cu clasele I—IV Mociur ; Șc. gen. Cîlnic ; Șc. gen. Doman ; Șc. gen. cu clasele I—IV Moniom.

Orașul Anina

Șc. gen. Celnic ; Șc. gen. Brădet ; Șc. gen. Steierdorf (cu limba de predare germană).

Orașul Băile Herculane

Șc. gen. Băile Herculane.

Orașul Bocșa

Șc. gen. nr. 1 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 3 ; Șc. ajutătoare (4 posturi învățători-educatori).

Orașul Caransebeș

Lic. nr. 2 ; Lic. nr. 2 (cu limba de predare germană) ; Șc. gen. nr. 1 ; Șc. gen. cu clasele I—IV nr. 5.

Orașul Moldova Nouă

Lic. Moldova Nouă (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 1 ; Șc. gen. nr. 3.

Orașul Oravița

Șc. gen. nr. 1 (2 posturi) ; Șc. gen. cu clasele I—IV Răchitova.

JUDEȚUL CLUJ

Municipiul Cluj

Șc. gen. nr. 6 (cu limba de predare maghiară) ; Șc. gen. nr. 7 (cu limba de predare maghiară) ; Șc. gen. nr. 10 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 12 (7 posturi) ; Șc. gen. nr. 13 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 13 (cu limba de predare maghiară) ; Șc. gen. nr. 17 ; Șc. gen. nr. 17 (cu limba de predare maghiară) ; Șc. gen. nr. 19 ; Șc. gen. nr. 23 ; Șc. gen. nr. 25; Șc. gen. nr. 27 (cu limba de predare maghiară) ; Șc. ajutătoare (3 posturi învățători-educatori) ; Șc. pentru surzi nr. 1 (3 posturi învățători-educatori) ; Șc. pentru surzi nr. 1 (3 posturi învățătoare-educatoare) ; Lic. nr. 2 (cu limba de predare germană) (2 posturi) ; Lic. nr. 14 (2 posturi) ; Lic. nr. 14 (cu limba de predare maghiară) ; Lic. nr. 16 (cu limba de predare maghiară) ; Lic. special pentru orbi (2 posturi învățători-educatori) ; Lic. special pentru orbi (2 posturi învățătoare-educatoare).

Municipiul Dej

Șc. gen. nr. 3 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 4 (5 posturi) ; Șc. gen. Dealul Tirului ; Șc. gen. Ocna Dejului (2 posturi) ; Șc. gen. Viile Dejului.

Municipiul Turda

Șc. gen. nr. 6 ; Șc. gen. nr. 10 (3 posturi) ; Șc. gen. Cîmpești ; Lic. „Ana Ipătescu".

Orașul Gherla

Șc. gen. nr. 2 (cu limba de predare maghiară) ; Șc. gen. nr. 4 (Moara Steaua) ; Casa de copii școlari (3 posturi învățători-educatori) ; Casa de copii școlari (3 posturi învățătoare-educatoare).

Orașul Huedin

Șc. gen. Huedin (2 posturi) ; Șc. gen. Huedin (cu limba de predare maghiară) ; Șc. gen. Cetatea Veche I ; Șc. ajutătoare (2 posturi învățătoare-educatoare).

JUDEȚUL CONSTANȚA

Municipiul Constanța

Șc. gen. nr. 1 ; Șc. gen. nr. 2 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 3 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 8 (5 posturi) ; Șc. gen. nr. 9 ; Șc. gen. nr. 14 (5 posturi) ; Șc. gen. nr 15 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 16 (5 posturi) ; Șc. gen. nr. 17 (7 posturi) ; Șc. gen. nr. 18 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 19 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 20 ; Șc. gen. nr. 22 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 23 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 24 ; Șc. gen. nr. 26 ; Șc. gen. nr. 31 (2 posturi) ; Casa de copii școlari (fete) ; Șc. ajutătoare (6 posturi).

Orașul Medgidia

Șc. gen. nr. 3 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 4 (3 posturi).

JUDEȚUL COVASNA

Orașul Sfîntu Gheorghe

Șc. gen. nr. 2 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 5 ; Șc. gen. nr. 7.

JUDEȚUL DÎMBOVIȚA

Municipiul Tîrgoviște

Lic. pedagogic (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 3 ; Șc. gen. nr. 5 (la clase de recuperare) ; Șc. gen. nr. 6 (4 posturi).

Orașul Găiești

Șc. gen. nr. 2 ; Centrul de reeducare minori (2 posturi).

JUDEȚUL DOLJ

Municipiul Craiova

Șc. gen. nr. 14 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 15 ; Șc. gen. nr. 16 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 17 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 19; Șc. gen. nr. 26 ; Șc. gen. nr. 28 , Șc. gen. nr. 30 (8 posturi) ; Șc. gen. Bucovăț-Leamna (2 posturi) ; Șc. gen. Cernele ; Șc. gen. Cernele-Rovine ; Șc. gen. Șimnicu de Sus-Leșile ; Șc. gen. hipoacuzici ; Cămin școală nr. 8.

Orașul Băilești

Șc. gen. nr. 4.

Orașul Calafat

Lic. Calafat ; Șc. gen. Calafat (2 posturi).

JUDEȚUL GALAȚI

Municipiul Galați

Șc. gen.cu clasele I—IV Barboși (cu predare simultană) (2 posturi) ; Șc. gen. cu clasele I—IV Filești ; Șc. gen. nr. 1 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 3 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 5 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 7 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 9 (8 posturi) ; Șc. gen. nr. 12 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 8 (3 posturi) ; Șc. gen. nr. 10 (9 posturi) ; Șc. gen. nr. 11 (8 posturi) ; Șc. gen. nr. 14 ; Șc. gen. nr. 17 ; Șc. gen. nr. 18 (12 posturi) ; Șc. gen. nr. 19 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 22 (5 posturi) ; Șc. gen. nr. 27 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 29 (9 posturi) ; Șc. gen. nr. 30 (6 posturi) ; Șc. gen. nr. 13 (16 posturi).

Municipiul Tecuci

Șc. gen. nr. 1 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 5 ; Șc. gen. nr. 7 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 8 ; Șc. gen. nr. 9.

JUDEȚUL GORJ

Municipiul Tg. Jiu

Șc. gen. nr. 1 ; Șc. gen. nr. 2 ; Șc. gen nr. 5 (4 posturi) ; Șc. gen. nr. 8 ; Șc. gen. nr. 9 (2 posturi) ; Șc. gen. nr. 10 ; Șc. gen. nr. 11 (7 posturi) ; Lic. ped. Tg. Jiu (3 posturi) ; Șc. gen. Preajba ; Șc. gen. Iezureni ; Șc. gen. Roma-

(Continuare în pag. a 12-a)

DE LA MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI ÎNVĂŢĂMÎNTULUI

(Urmare din pag. a 11-a)

neşti ; Şc. gen. Băleşti-Ceauru (2 posturi) ; Şc. gen. Băleşti-Corneşti.

Oraşul Motru

Şc. gen. Motru (3 posturi) ; Şc. gen. Motru-Rîpa.

JUDEŢUL HARGHITA
Municipiul Odorheiu Secuiesc

Lic. pedagogic (2 posturi).

JUDEŢUL HUNEDOARA

Municipiul Deva

Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 4 (3 posturi) ; Lic. nr. 2 (4 posturi).

Municipiul Hunedoara

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 2 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 3 ; Şc. gen. nr. 8 ; Şc. gen. nr. 9 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 10 (3 posturi).

Municipiul Petroşani

Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 5 ; Şc. gen. nr. 6 (4 posturi).

JUDEŢUL MARAMUREŞ
Municipiul Baia Mare

Şc. gen. cu clasele I—IV nr. 1 ; Şc. gen. nr. 7 ; Şc. gen. nr. 8 (cu limba de predare maghiară) ; Şc. gen. nr. 9 ; Şc. gen. nr. 10 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 11 (cu limba de predare maghiară) ; Şc. gen. nr. 15 (cu limba de predare maghiară) ; Casa de copii şcolari ; Lic. nr. 2 (cu limba de predare maghiară).

Municipiul Sighetu Marmaţiei

Şc gen. nr. 2 (cu limba de predare maghiară) ; Şc. gen. cu clasele I—IV nr. 13 ; Şc. gen. cu clasele I—IV nr. 14; Lic. pedagogic (2 posturi).

JUDEŢUL MEHEDINŢI
Municipiul Drobeta-Tr. Severin

Şc. gen. nr. 7 ; Casa de copii şcolari — băieţi (3 posturi de învăţători-educatori) ; Şc. gen. Simian ; Şc. gen. Simian-Cerneţi.

JUDEŢUL MUREŞ
Municipiul Tg. Mureş

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. Cristeşti (2 posturi) ; Şc. gen. Sincraiu de Mureş.

Municipiul Sighişoara

Şc. gen. nr. 1 (cu limba de predare germană) ; Şc. gen. nr. 3 (cu limba de predare germană) ; Şc. gen. nr. 6 (3 posturi) ; Şc. gen. Viilor ; Şc. gen. Aibeşti.

Oraşul Reghin

Şc. gen. nr. 1 (clasă detaşată Deal Brezii) ; Şc. gen. nr. 3 ; Şc. gen. nr. 4 ; Şc. gen. nr. 4 (cu limba de predare maghiară) ; Şc. gen. nr. 5 (cu limba de predare germană).

Oraşul Tîrnăveni

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 3 (3 posturi) ; Lic. nr. 2.

JUDEŢUL NEAMŢ
Municipiul Piatra Neamţ

Şc. gen. nr. 15 ;Şc. gen. nr. 20 ; Şc. gen. nr. 21 ; Şc. gen. nr. 11 ; Casa de copii şcolari — fete (7 posturi) ; Casa de copii şcolari — băieţi (5 posturi) ; Şc. ajutătoare — fete (3 posturi).

Municipiul Roman

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 3 ; Şc. gen. nr. 4 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 5 ; Şc. gen. nr. 6 (5 posturi) ; Şc. gen. nr. 7 ; Şc. gen. nr. 8 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 10 ; Şc. gen. nr. 12 Cordun ; Şc. gen. nr.14 Horia ; Şc. specială de oligofreni — băieţi (10 posturi) ; Şc. specială de oligofreni — băieţi (10 posturi învăţători-educatori).

Oraşul Tg. Neamţ

Şc. gen. nr. 3 (4 posturi) ; Şc. gen. nr. 4 ; Şc. gen. Humuleştii Noi.

Oraşul Bicaz

Lic. Bicaz (2 posturi).

JUDEŢUL OLT
Oraşul Slatina

Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 4.

Oraşul Caracal

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 2 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 5 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 6 (2 posturi) ; Casa de copii (3 posturi învăţătoare-educatoare).

JUDEŢUL PRAHOVA
Municipiul Ploieşti

Lic. pedagogic (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 3 (9 posturi) ; Şc. gen. nr. 6 (5 posturi) ; Şc. gen. nr. 7 (4 posturi) ; Şc. gen. nr. 9 ; Şc. gen. nr. 11 ; Şc. gen. nr. 12 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 15 (4 posturi) ; Şc. gen. nr. 16 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 18 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 19 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 22 ; Şc. gen. nr. 23 ; Şc. gen. nr. 25 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 30 (4 posturi) ; Şc. gen. nr. 31 (5 posturi) ; Şc. specială ajutătoare.

Oraşul Azuga

Şc. gen. Azuga (2 posturi).

Oraşul Băicoi

Lic. Băicoi (2 posturi) ; Şc. gen. Băicoi ; Şc. gen. Dîmbu ; Şc. gen. Lilieşti ; Şc. gen. Prunăreşti ; Şc. gen. Tufeni ; Şc. gen. Tintea.

Oraşul Boldeşti-Scăieni

Şc. gen. nr. 2 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 3 Balaca.

Oraşul Breaza

Lic Breaza ; Şc. gen. Breaza ; Şc. gen. Frăsinet ; Şc. gen. Gura Beliei ; Şc. gen. Nistoreşti ; Şc. gen. Ograda ; Şc. gen. Podu Vadului ; Şc. gen. Valea Tîrsei.

Oraşul Buşteni

Casa de copii (3 posturi învăţători) ; Casa de copii (2 posturi învăţători-educatori) ; Şc. gen. Poiana Ţapului (2 posturi) ; Preventoriul T.B.C. Buşteni.

Oraşul Cîmpina

Şc. gen. nr. 3 ; Şc. gen. nr. 5 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 7 ; Şc. gen. nr. 8 (2 posturi) ; Şc. gen. preventorială Voila (2 posturi învăţători) ; Şc. gen. preventorială Voila (5 posturi învăţători-educatori) ; Preventoriul T.B.C. „Muscel". Cîmpina (3 posturi).

Oraşul Comarnic

Şc. gen. Comarnic ; Şc. gen. Vatra Satului.

Oraşul Mizil

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 2 (3 posturi).

Oraşul Plopeni

Şc gen. Plopeni (2 posturi).

Oraşul Sinaia

Lic. Sinaia (2 posturi) ; Şc. gen. Izvor.

Oraşul Slănic

Lic. Slănic ; Şc. gen. Groşani ; Şc. gen. Prăjani.

Oraşul Urlaţi

Lic. Urlaţi ; Şc. gen. Valea Pietrii.

Oraşul Vălenii de Munte

Şc. gen. nr. 3 (2 posturi) ; Şc. gen. Miuleşti ; Şc. gen. Valea Gardului.

JUDEŢUL SĂLAJ
Oraşul Zalău

Lic. pedagogic.

Oraşul Jibou

Şc. gen. nr. 1 (2 posturi).

Oraşul Şimleu Silvanici

Şc. ajutătoare (2 posturi).

JUDEŢUL SIBIU
Municipiul Sibiu

Şc. gen. pentru surde ; Şc. gen. nr. 11 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 20 ; Şc. gen. nr. 22 Viile Sibiului ; Şc. gen. nr 23 (2 posturi).

Municipiul Mediaş

Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 3 ; Şc. gen. nr. 5 ; Şc. gen. nr. 6 ; Şc. ajutătoare (4 posturi învăţători-educatori).

JUDEŢUL SUCEAVA
Municipiul Suceava

Lic. nr. 3 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 4; Şc. gen. nr. 5 ; Şc. gen. Ipoteşti ; Şc. gen. Ipoteşti-Tişăuţi ; Şc. gen. Salcea ; Şc. gen. Scheia-Sf. Ilie.

Oraşul Cîmpulung

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 2.

Oraşul Vatra Dornei

Şc. gen. Argestru.

JUDEŢUL TELEORMAN
Municipiul Turnu Măgurele

Şc. gen. nr. 2 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 3 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 4 ; Lic. pedagogic (2 posturi).

Oraşul Alexandria

Şc. gen. nr. 4 ; Şc. ajutătoare (învăţător-educator).

Oraşul Roşiorii de Vede

Şc. gen. nr. 1 (4 posturi) ; Şc. gen. nr. 2 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 3 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 5.

Oraşul Videle

Şc gen nr. 1 ; Şc. gen. nr. 2 ; Şc. gen. nr. 3 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 5.

Oraşul Zimnicea

Şc. gen. nr. 1 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 2 (2 posturi).

JUDEŢUL TIMIŞ
Municipiul Timişoara

Şc. gen. nr. 1 ; Şc. gen. nr. 3 (cu limba de predare germană) — 2 posturi ; Şc gen. nr. 4 ; Şc. gen. nr. 6 (cu limba de predare germană) ; Şc. gen. nr. 7 (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 9 ; Şc. gen. nr. 11 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 13 (4 posturi) ; Şc. gen. nr. 14 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 15 (4 posturi) ; Şc. gen. nr. 18 (cu limba de predare germană) ; Şc. gen. nr. 19 ; Şc. gen. nr. 22 (2 posturi) ; Şc. ajutătoare (4 posturi) ; Şc. gen. clasele I—IV nr. 4 ; Şc. gen. Giroc; Şc. gen. Chişoda ; Şc. gen. Dumbrăviţa ; Şc. gen Dumbrăviţa (cu limba de predare maghiară).

Municipiul Lugoj

Şc. gen. Măguri ; Casa de copii şcolari.

Oraşul Deta

Lic. Deta.

Oraşul Jimbolia

Şc. gen. nr. 1 (3 posturi) ; Şc. gen. nr. 1 (cu limba de predare maghiară) ; Şc. gen. nr. 2 (cu limba de predare germană).

Oraşul Buziaş

Lic. Buziaş.

Oraşul Sînnicolau Mare

Şc. gen. Sînnicolau Mare (2 posturi).

JUDEŢUL VASLUI
Oraşul Vaslui

Şc. gen. nr. 3 ; Şc. gen. nr. 5.

Municipiul Bîrlad

Şc. gen. nr. 9 (2 posturi).

JUDEŢUL VÎLCEA
Municipiul Rîmnicu Vîlcea

Lic. „V. Roaită" ; Lic. pedagogic (2 posturi) ; Casa de copii şcolari — fete (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 3 ; Şc. gen. nr. 4 ; Şc. gen. nr. 6 ; Şc. gen. nr. 8.

JUDEŢUL VRANCEA
Municipiul Focşani

Lic. pedagogic — şcoala de aplicaţie (5 posturi) ; Şc. gen. Cîmpeneanca (2 posturi).

Oraşul Odobeşti

Şc. gen. Unirea (2 posturi) ; Şc. gen. nr. 1.

Oraşul Mărăşeşti

Lic. Mărăşeşti.

Oraşul Adjud

Şc. gen. nr. 1 (2 posturi).

În numărul următor al revistei noastre vom publica lista cu posturi vacante privind transferarea şi numirea educatoarelor şi învăţătorilor pe bază de concurs, în cadrul unităţilor şcolare din municipiul Bucureşti.

Redacţia şi administraţia · Piaţa Scînteii nr 1. Bucureşti telefon : 17 60 20

Tiparul : Combinatul poligrafic „Casa Scînteii"

TRIBUNA ŞCOLII

Nr. 131

16 februarie 1974

Ştiinţe sociale

CONSULTAŢII • RECOMANDĂRI METODICE • DEZBATERI • ÎNVĂŢĂMÎNTUL IDEOLOGIC AL CADRELOR DIDACTICE

MUZEUL – ISTORIE VIE

Prin materialul de faţă, doresc să aduc în centrul atenţiei cadrelor didactice, în general şi de istorie în special, sprijinul substanţial pe care îl constituie existenţa unor strînse relaţii între muzeu şi şcoală urmărind acelaşi scop final în educarea tineretului : formarea unui bogat orizont cultural şi sădirea unor puternice convingeri patriotice.

Istoria poporului nostru, multiseculară, bogată în fapte şi evenimente, glăsuieşte în fiecare filă a sa despre acea trăsătură ce caracterizează poporul român, dragostea fierbinte de glia strămoşească dovedită în atîtea momente grele, cînd nu s-a precupeţit sacrificiul. Din ea porneşte seva realizărilor de azi şi de mîine pentru ridicarea patriei pe cele mai înalte trepte ale civilizaţiei. În această direcţie, orice cadru didactic îşi poate aduce şi trebuie să-şi aducă din plin contribuţia, fiecare obiect de studiu constituind de fapt şi un mijloc pentru realizarea nu numai a procesului instructiv, dar şi de educaţie patriotică.

Însă profesorul de istorie are un rol determinant. Din felul cum predă lecţia, din felul cum foloseşte materialul didactic ajutător îl deprinde pe elev să gîndească, să înţeleagă nu numai efectele, dar şi cauzele procesului istoric respectiv, stimulînd interesul pentru această ştiinţă şi, mai ales, contribuind la formarea unor convingeri şi dezvoltarea sentimentelor patriotice. Profesorul poate înfăptui acest deziderat în afara lecţiei prin diverse forme, ţinînd însă cont de vîrsta copiilor, bagajul lor de cunoştinţe şi gradul de percepere.

Una din aceste forme, care contribuie în mod deosebit la sporirea eficienţei lecţiilor de istorie, o constituie vizitele periodice cu clase de elevi — începînd cu cele mai mici şi terminînd cu cele mai mari — la muzeele de istorie.

Între acestea, un loc deosebit îl ocupă Muzeul de istorie a partidului comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România. Este o concluzie pe care am desprins-o atît pe baza modului în care numeroase grupuri de elevi din Capitală şi din ţară vizitează muzeul, cît şi din mărturisirile pe care profesorii şi elevii le-au făcut odată cu încheierea vizitei. Conceput şi organizat pe baze ştiinţifice, Muzeul de istorie a partidului comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România facilitează fiecărui vizitator studierea unor documente de deosebită valoare istorică din cele mai diferite probleme ale istoriei partidului comunist, ale mişcării muncitoreşti, în contextul istoriei naţionale. Respectîndu-se cadrul cronologiei istorice, pentru ca înţelegerea evenimentelor şi faptelor să fie cît mai profundă şi totodată cît mai vie, în prezentarea exponatelor

Prof. ELISABETA IONIŢĂ

(Continuare în pag. a 2-a)

„Dacii" (sculptură în lemn de elevul Dumitru Gheorghe, *de la Casa pionierilor din Ploieşti).*

(Urmare din pag 1)

telor — multe originale — s-a recurs la folosirea unor variate forme de expunere artistică-muzeografică. Prin profilul său, prin bogăţia exponatelor, muzeul oferă cadrul de realizare a unor numeroase şi diverse forme de înfăptuire a procesului didactic instructiv-educativ şi în acelaşi timp de stimulare a sentimentului de preţuire a luptei grele plină de sacrificii dusă de poporul nostru în frunte cu cei mai buni fii ai săi, comuniştii, pentru ca ele, generaţiile de astăzi, să poată realiza tot ceea ce doresc.

În primul rînd, de o eficienţă deosebită sînt vizitele organizate de profesori cu elevii lor, pentru aprofundarea cunoştinţelor predate în cadrul lecţiilor cuprinse în program. În acest scop, sînt frecvente situaţiile cînd, după un anumit capitol, mai dificil sau la terminarea predării materiei prevăzute pe trimestrul respectiv, profesorii solicită ajutorul muzeului nostru în elucidarea unor teme, găsind sprijinul în explicaţiile competente ale profesorului îndrumător, care vine cu o serie de precizări şi concretizări pe documente, contribuind astfel la fixarea în mai bune condiţii a cunoştinţelor primite de elev la şcoală. Aşa, de pildă, la tema privitoare la marea răscoală ţărănească din 1907, profesorul de istorie va găsi în muzeu pe firul lecţiei, grafice, fotografii şi documente în original, care înfăţişează cauzele ce-au determinat izbucnirea răscoalei, desfăşurarea ei, întinderea în întreaga ţară. Vorbind elevilor de cruzimea cu care a fost înfrîntă răscoala, e bine să le sugerăm să citească circulara dată de ministrul de interne Ion I. C. Brătianu, ordonînd să se tragă asupra ţăranilor răsculaţi. În memoria elevilor rămîn pentru totdeauna cu puternică forţă evocatoare, obiectele care au aparţinut ţăranilor răsculaţi în 1907, expuse de asemenea, în muzeu.

O reală valoare au aceste vizite în perioada pregătirii tezelor. La capătul unei asemenea vizite mi s-a spus că experienţa practică oglindită şi în rezultatele bune obţinute la lucrări, a dovedit că recapitularea „pe viu", a materiei în muzeu, conlucrînd memoria vizuală cu cea auditivă, a dat posibilitatea elevului să-şi sedimenteze mai bine cunoştinţele acumulate.

Frecvente, dovedind o eficienţă deosebită, sînt vizitele făcute de elevii claselor a XII-a în perioada de sfîrşit a anului şcolar în vederea pregătirii examenului de bacalaureat. Au fost licee din Bucureşti ca, de exemplu: Liceul 32, Liceul „I. Neculce", Liceul „M. Sadoveanu" etc., care la iniţiativa profesorilor în colaborare cu lucrătorii ştiinţifici din muzeul nostru, au realizat un adevărat ciclu pe mai multe date, la intervale regulate de expuneri recapitulative pe teme legate de istoria partidului comunist, a mişcării revoluţionare şi democratice din România.

Dacă pentru elevii claselor mari consultarea exponatelor din muzeu constituie un ajutor preţios în sistematizarea cunoştinţelor şi în adîncirea sentimentului de dragoste de patrie, pentru elevii claselor mici, clasele a III-a şi a IV-a, care acum primesc primele noţiuni de istorie, vizitele la muzeu, deşi mai greu de realizat datorită nivelului redus de cunoştinţe şi a puterii lor de înţelegere, totuşi au o mare valoare instructivă şi educativ-patriotică.

Am constatat prezenţa în muzeu a multor grupuri de elevi din aceste clase. Profesorul-îndrumător, datorită experienţei sale pedagogice realizează expuneri gen povestire, oprindu-se îndeosebi asupra obiectelor şi a exponatelor de care-şi dă seama că exercită o influenţă precisă asupra memoriei copiilor. Provocarea unui scurt dialog cu elevii face şi mai vie o astfel de îndrumare, mărind interesul micilor vizitatori.

Vizitarea muzeului constituie, de asemenea, un ajutor preţios, un izvor de inspiraţie şi studiu pentru orice cadru didactic în alcătuirea tematicii orelor de dirigenţie consacrate aniversării unor evenimente importante din istoria patriei, din istoria mişcării muncitoreşti din ţara noastră: Crearea Partidului Comunist Român, Eroicele lupte ale ceferiştilor şi petroliştilor din ianuarie-februarie 1933, Pregătirea şi înfăptuirea insurecţiei naţionale antifasciste armate din august 1944, Proclamarea Republicii Populare Române — 30 Decembrie 1947 etc.

Interesante şi cu un net cîştig de cauză pentru scopul educativ urmărit, sînt şi orele de dirigenţie desfăşurate în incinta muzeului. Au fost multe situaţii, cînd după o vizită de tatonare, făcută de cadrul didactic respectiv sau de un grup de elevi cu sarcină de a pregăti acţiunea pentru a discuta cum se poate realiza o astfel de oră de dirigenţie la muzeu, a venit la data fixată toată clasa. În faţa exponatelor cu momentul pe care vroiau să-l evoce a avut loc desfăşurarea programului, în care s-a împletit expunerea pe documente a profesorului — îndrumător de la muzeu, cu intervenţiile elevilor — poezii, cîntece, fragmente din lecturi etc. Astfel, o asemenea lecţie foarte reuşită a fost la momentul „13 Decembrie 1918", sau la tema „1 Mai — zi de cîntec, zi de luptă", aceasta fiind realizată în mişcare, punctîndu-se cu ajutorul exponatelor din muzeu, sărbătorirea de către clasa muncitoare din ţara noastră a zilei de 1 Mai de-a lungul anilor.

Deosebit de importantă pentru sporirea eficacităţii lecţiilor de istorie precum şi pentru formarea la tînăra generaţie a unor simţăminte de legitimă mîndrie pentru măreţele realizări obţinute de către poporul nostru sub conducerea partidului în anii socialismului, este vizionarea părţii din muzeu care cuprinde exponate privind perioada anilor construirii socialismului. Ceea ce ştiu, de la clasă precum şi din cele studiate aici, elevii au posibilitatea să vadă şi să înţeleagă astfel mai bine dimensiunile realizărilor contemporane. Mari panouri înfăţişînd moderne combinate industriale aflate pe întinsul patriei, hărţi luminoase care redau dezvoltarea armonioasă multilaterală a întregii economii naţionale, machetele unor produse, etc., toate ilustrează grăitor progresul patriei noastre pe drumul făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate.

Pline de emoţii şi sensibilitate, cu o puternică rezonanţă în inimile tinerilor cu profundă influenţă în educaţia lor patriotică, sînt acele vizite în cadrul cărora au loc festivităţile de primire în organizaţia de pionieri sau în Uniunea Tineretului Comunist Asupra viitorilor pionieri, care urmează să primească cravata roşie despre a cărei culoare-simbol ştiu ce semnificaţie poartă, fiind o părticică din steagul clasei muncitoare, însoţirea lor prin muzeu prin faţa numeroaselor steaguri muncitoreşti datînd unele de la mijlocul secolului trecut, purtate în zile de cîntec şi săr-

(Continuare în pag. a 3-a)

(Urmare din pag. a 2-a)

tru a da cursului de istorie o legătură de cauzalitate. De exemplu tema a 8-a de la Istoria României „Situaţia social-economică în feudalismul timpuriu" ar putea precede tema a 7-a „Întemeierea statelor feudale româneşti".

În general, proiectele tematicelor de istorie cuprind probleme importante ale dezvoltării societăţii omeneşti atît pe teritoriul patriei noastre cît şi pe plan mondial, dar deosebit de important este modul de tratare al acestor teme în viitoarele manuale şcolare. Se cunoaşte importanţa deosebită pe care o are studierea istoriei în formarea spirituală a tineretului, în formarea concepţiei materialismului istoric. Clasicii marxism-leninismului făceau, dealtfel, întotdeauna referiri la istorie cînd vorbeau despre lumea contemporană. Aceasta înseamnă că trebuie să i se dea istoriei în planul de învăţămînt ponderea pe care trebuie să o aibă în educaţia tineretului, adică să fie reintrodusă studierea istoriei şi în primii ani de liceu.

Predarea istoriei într-un număr redus de ore se răsfrînge negativ asupra valorii sale educative, căci, dacă temele vor fi tratate sumar — ca să poată fi parcurse — vor fi un fel de „istorie în date", fără explicaţiile necesare, fără interpretări şi greu de reţinut şi de înţeles, vor fi tratate la suprafaţă şi deci neinteresant pentru elevul de liceu.

Oricare va fi însă numărul orelor afectate istoriei în liceu, autorii viitoarelor manuale ar trebui să ţină seama de cîteva lucruri : istoria este, în liceu, un obiect care nu urmăreşte formarea de specialişti, ci formarea unei concepţii materialist-istorice despre societate ; că relativ puţine facultăţi şi şcoli postliceale cer candidaţilor susţinerea unui examen de istorie ; la bacalaureat istoria este al treilea obiect la alegere — pentru secţia umanistă — şi nu cel mai uşor. Aceasta înseamnă că puţini elevi de liceu învaţă istoria dintr-un interes practic, imediat

Istoria trebuie şi va fi învăţată de către elevi pentru frumuseţea ei, pentru ideile interesante şi sentimentele profund umane ce le formează.

Manualul să fie, aşadar, redactat cu multă grijă pentru a răspunde puterii de înţelegere unui elev de liceu. Evenimentele să fie explicate logic, cauzal, interesant. Mai bine să dăm mai puţine fapte, dar mai bine explicate, decît o grămadă de evenimente înşirate în fugă ; să dispară puzderie de date nesemnificative ; fiecare lecţie să aibă harta respectivă inserată în pagină cu toate datele menţionate în lecţie ; manualul să fie un instrument de lucru atrăgător şi eficace în mîna elevului.

În felul acesta, viitoarele programe de istorie vor putea fi realizate fără dificultăţi, contribuind la educaţia marxist-leninistă a tineretului patriei noastre.

Prof. ION ŞTEFAN
Liceul de cultură generală din Babadag

Filozofia şi ştiinţele sociale

Temeiurile cunoaşterii ştiinţifice a naturii, vieţii sociale, precum şi cele ale conducerii ştiinţifice a societăţii româneşti îşi trag seva din teoria marxist-leninistă, materialismul dialectic şi istoric, economia politică şi socialismul ştiinţific. Aceste părţi constitutive ale teoriei marxiste fundamentează din punct de vedere teoretic ştiinţele particulare care au ca obiect propriu de cercetare aspecte diferite ale naturii şi societăţii, deci particularul.

Între ştiinţă şi filozofie există o conexiune dialectică, care s-a manifestat în decursul dezvoltării lor printr-o fuziune reciprocă de idei, fapt ce a determinat dezvoltarea culturii umane în ansamblul ei, îmbogăţindu-i tezaurul cu valori noi, autentice. Revoluţia ştiinţifică şi tehnică a adîncit şi multiplicat această conexiune pentru că ea nu şi-a limitat acţiunile doar asupra ştiinţelor naturii în care s-a declanşat, ci a avut implicaţii profunde şi dinamice în toate domeniile vieţii sociale. Începută în ştiinţele naturii, ea s-a extins apoi în tehnică, avînd repercusiuni semnificative asupra progresului tehnic şi asupra producţiei materiale, afectînd în cele din urmă şi modul general de a gîndi. Fiecare etapă în dezvoltarea cunoaşterii ştiinţifice este marcată atît de către construirea unei teorii ştiinţifice noi şi a unei metode operaţionale specifice care permit reconsiderarea vechilor concepte şi principii ale ştiinţei cît şi de descoperirile propriu-zise, adică de relevarea unor fenomene şi a relaţiilor cauzale care le-a generat, necunoscute anterior, contribuind prin aceasta la obtinerea unui spor de cunoaştere (cognitiv) substanţial faţă de sistemul ştiinţific anterior. Unul din scopurile principale ale cercetării ştiinţifice este acela de a reliefa înlăuntrul fenomenelor complexe ale lumii materiale şi ale vieţii sociale acţiunea a ceea ce numim legi şi de a interpreta multitudinea de fenomene şi procese din aceste domenii, pornind de la cîteva principii fundamentale. Cunoaşterea ştiinţifică actuală, ca şi arta modernă trăieşte cu acuitate fenomenul coincidenţei dintre creaţie şi meditaţia asupra ei. Explicaţia ştiinţifică fiind un sistem teoretic coerent, extensiv şi intensiv permite explicarea faptelor empirice ale naturii şi vieţii sociale prin modalităţile diferite de legare a generalizărilor teoretice din ştiinţele naturii şi cele din ştiinţele sociale ale faptelor reale, concrete ale naturii şi respectiv ale vieţii sociale.

Formele inductivă sau deductivă a explicaţiei ştiinţifice sînt cele două tipuri fundamentale şi sînt determinate de natura relaţiei legice pe care le cercetează, legi dinamice sau legi statistice. Formele diverse pe care le îmbracă explicaţia ştiinţifică pot fi grupate din punctul de vedere al structurii lor logice în două tipuri fundamentale : deductive şi inductive în funcţie de natura legilor pe care le cercetează, legi dinamice sau legi statistice.

Datul obiectiv în raport cu care se structurează explicaţia ştiinţifică poate fi un domeniu de structuri existenţiale sau un domeniu de structuri ideale. Procesul rapid de diferenţiere a ştiinţelor particulare din zilele noastre este corelat cu procesul de matemati

(Continuare în pag. a 4-a)

(Urmare din pag. a 3-a)

zare a lor. Ştiinţele matematice creează cadrele conceptuale necesare diferitelor ştiinţe particulare, pentru a le feri de îngustimi şi pe această bază le măreşte gradul de precizie şi rigoare în formularea rezultatelor cercetării ştiinţifice. Exprimarea cantitativă a datelor ştiinţifice a căpătat o pondere foarte mare în ştiinţa contemporană, ea s-a extins aproape în toate domeniile cunoaşterii ştiinţifice. Ştiinţele matematice demonstrează fără greşeală şi cu certitudine întreg demersul raţional, dar ele nu pot dovedi nimic asupra naturii fizice sau sociale a fenomenelor şi proceselor existenţei fizice şi ale vieţii sociale. Ştiinţele pozitive, deşi nu pot demonstra sau dovedi cu o certitudine totală natura lucrurilor cercetate, ne permit să pătrundem din ce în ce mai adînc în esenţa lor, perfecţionînd continuu metodele şi tehnicile de cercetare.

Cercetătorii din domeniul ştiinţelor sociale pun în centrul cunoaşterii ştiinţifice problematica umană, însă pentru a răspunde imperativelor sociale ele trebuie să elaboreze metode şi tehnici noi concepute la nivelul ştiinţei contemporane. Numai pe acest temei, studiul fenomenelor şi proceselor sociale specifice ţării noastre le va permite să desprindă obiectivele principale şi să formuleze problemele majore pe care le ridică procesul de construire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în ţara noastră. Desigur că procesul de elaborare a unor metode şi tehnici noi eficiente pentru economie se realizează pe baza experienţei proprii a fiecărei ţări în parte cît şi a experienţei comune acumulate de sistemul mondial socialist.

Orice fenomen al naturii şi societăţii care poate fi caracterizat prin date cantitative este rezultatul uneia sau al unui sistem complex de cauze. În ştiinţele naturii, investigaţia fenomenelor este realizată prin utilizarea experimentului ştiinţific, de cele mai multe ori, care permite în anumite cazuri înlocuirea unui sistem complex de cauze cu un sistem mai simplu în care numai unei circumstanţe cauzale i se asigură variaţia şi în acest caz ea poate fi determinată cu precizie. Menţionez că aceasta este o situaţie de cunoaştere ideală care caracterizează în mod deosebit cercetările de laborator. mai rămîne o masă imensă de fenomene care sînt generate de acţiunile unui număr foarte mare de cauze sau chiar de acţiunile unui număr infinit de cauze, fapt ce implică utilizarea altor procedee de cercetare. În ştiinţele sociale, cercetarea faptelor şi proceselor sociale este lipsită de aportul utilizării experimentului ştiinţific, ceea ce face ca sarcina cercetătorului să fie şi mai dificilă. El nu poate interveni în dirijarea proceselor sociale, ci trebuie să observe şi să înregistreze faptele sociale aşa cum ele există, fiinţează. De asemenea, trebuie să ia în consideraţie şi posibilitatea existenţei anumitor fenomene şi procese sociale, rezultatul acţiunii unor cauze multiple care se exclud reciproc sau sînt rezultatul acţiunii unor cauze diferite care acţionează împreună.

Instantaneu la biblioteca Liceului „Mihai Viteazul" din Capitală

Prelucrînd datele obţinute cu ajutorul metodelor statisticii matematice, devenită disciplină distinctă a metodologiei ştiinţei, cercetătorul poate elimina o parte din erorile care ţin de procesul de observaţie şi reliefa existenţa anumitor fenomene şi procese sociale cu relaţiile lor cauzale care le generează într-o formă precisă de prognoză.

Enunţurile teoretice care au caracter legic semnifică faptul că legea guvernează un anumit grup sau o clasă de fenomene exprimînd şi explicînd esenţa acestora sau relaţiile intime ce apar la diferitele nivele ale structurii acestora.

Spre deosebire de legile naturii, legile sociale se manifestă numai prin intermediul acţiunii oamenilor. Această proprietate le conferă şi anumite caracteristici proprii.

Pe baza cunoaşterii ştiinţifice a legilor sociale, Congresul al X-lea al partidului nostru a stabilit stadiul de dezvoltare economico-socială a ţării noastre şi a formulat clar obiectivele făuririi societăţii socialiste multilateral dezvoltate. Conferinţa Naţională din 1972 a partidului a precizat şi concretizat mai departe aceste obiective, direcţiile şi căile de realizare a unei dezvoltări într-un ritm mai rapid, astfel, încît România să depăşească stadiul de ţară în curs de dezvoltare şi să se înscrie între ţările dezvoltate din punct de vedere economic.

Progresul reprezintă esenţa cea mai profundă a dezvoltării naturii şi societăţii. Polidimensionalitatea progresului social este larg dezbătută în problematica marxistă contemporană, fapt ce permite fiecărui partid comunist să-şi aducă o contribuţie creatoare pe baza experienţei proprii la elaborarea unor principii teoretice noi. Una din caracteristicile esenţiale ale progresului social este aceea a eliberării complexe a omului de sub dominaţia naturii, de sub dominaţia forţelor sociale ostile, de sub dominaţia neconcordanţelor dintre individ şi societate. Progresul economic determină în mod mijlocit progresul în celelalte domenii sociale: politic, moral şi estetic, ceea ce implică o acţiune concentrată a întregii societăţi sub conducerea ştiinţifică a partidului nostru pentru a pune în mişcare întregul mecanism social care să le orienteze direcţiile. Întrucît filozofia şi sistemele filozofice în general au fost totdeauna şi sînt şi astăzi expresia spirituală a unor epoci istorice determinate, baza teoretică şi ideologică generală a aspiraţiilor politice, morale, estetice etc. ale diverselor clase şi grupuri sociale, progresul filozofic încorporează în cele din urmă progresul înregistrat în celelalte domenii ale vieţii sociale şi semnifică, în acelaşi timp, şi atitudinea umană. El avansează în direcţia formării unui cadru de acţiune umană în care subiectul devine participant activ şi în mod esenţial creator.

Orînduirea socialistă este singura orînduire socială care permite o sincronizare şi o armonizare a valorilor sociale.

IOAN V. ROŞCA
cercetător ştiinţific la Institutul de filozofie

Conştiinţa — funcţie a creierului

(Lecţia a XXXV-a de filozofie pentru anul III, liceu)

În definirea şi caracterizarea filozofică a fenomenelor vieţii spirituale nu este suficientă raportarea acestora la materia lor obiect, pentru că trebuie luată în consideraţie şi raportarea la materia suport, la organul care le produce. Ca reflectare ideală, conştiinţa **nu este** însuşire a oricărei organizări a materiei ; pentru a fi şi pentru a funcţiona ea are nevoie, cum spune Lenin, de o „materie organizată în mod deosebit".

1. Poziţii filozofice

Dependenţa facultăţilor psihice de anumite moduri ale organizării materiei a fost afirmată demult. Democrit şi Leucip, cu cîteva secole înaintea erei noastre, considerau că atomii sufletului sînt sferici şi foarte mobili, fiind repartizaţi diferit în corpul omenesc : atomii intelectuali, considerau ei, sînt masaţi în creier, mînia este localizată în inimă, iar dorinţele în ficat.

Marele Aristotel leagă fenomenele vieţii spirituale de inimă. Acest punct de vedere apare cu atît mai surprinzător, cu cît unii gînditori anteriori lui, mai aproape de adevăr, au localizat fenomenele vieţii spirituale în creier. O asemenea afirmaţie face, de pildă, Alomeon din Crotona, contemporan al lui Pitagora. Dealtfel, de această soluţie se apropie şi gîndirea mitologică. Mitul naşterei zeiţei Pallas Atena — ca zeiţă a înţelepciunii — direct din capul lui Zeus sugerează localizarea vieţii spirituale a omului în cap, în creier.

Renunţînd anevoie la punctul de vedere al lui Aristotel, gîndirea Renaşterii, ştiinţa şi filozofia modernă, pe baza unor date incontestabile de anatomie şi fiziologie a sistemului nervos, afirmă că omul simte şi gîndeşte cu creierul. Filozofia marxistă preia şi dezvoltă acest adevăr. Criticînd poziţiile unor filozofi ai empiriocriticismului, mai ales Avenarius, pentru care „creierul nostru nu este un lăcaş, un sediu, un făuritor, nu este un instrument sau organ, un purtător sau substrat etc. al gîndirii", V. I. Lenin afirmă categoric : „Eliminarea în manieră materialistă a dualismului spirit-corp (adică monismul materialist) constă în afirmaţia că spiritul nu există în afara corpului, că spiritul este factorul secundar, că el este o funcţie a creierului, reflectare a lumii exterioare".

Dependenţa reflectării conştiente de structurile şi funcţiunile creierului asigură prin excelenţă caracterul subiectiv al acesteia, face ca ea să existe numai prin subiectul om.

2. Argumente ale ştiinţei

Pentru a argumenta dependenţa gîndirii de creier ne-am putea referi la o masă mare de date ale neurologiei, fiziologiei, psihiatriei, psihologiei etc. În acest sens, ştiinţa secolului nostru a adăugat argumente noi. Din lista acestora am aminti aici datele pe care ni le oferă teoria reflexului condiţionat (Secenov, Pavlov, şcoala fiziologică sovietică) sau teoria mecanismelor biochimice şi biofizice ale influxului nervos (teoria „pompelor ionice" a lui A. L. Hodkin şi A. F. Huxley). Putem aminti, de asemenea, datele ciberneticii (N. Wiener, W. R. Ashby etc.).

Cibernetica confirmă punctul de vedere al filozofiei materialist-dialectice în primul rînd prin modurile ei de a pune şi soluţiona problema raporturilor dintre substanţă, energie, informaţie. Cibernetica afirmă că informaţia este altceva decît substanţa şi energia, că este ireductibilă la ele, că are alte legi de conservare şi prelucrare. În ciuda acestei situaţii, informaţia nu există decît fixată, brodată, legată de anumite fragmente de substanţă şi energie, de ceea ce numim în mod obişnuit semne şi semnale. Dacă aceste afirmaţii sînt valabile pentru informaţie, în genere, ele rămîn valabile şi pentru cazul particular al informaţiei-cunoaştere, informaţiei-conştiinţă.

Implicaţii materialiste are şi noţiunea cibernetică de legătură inversă. Această noţiune a pus în lumină faptul că în activitatea nervoasă arcurile reflexe nu sînt arcuri simple, ci arcuri duble, în sensul că informaţia circulă nu numai de la receptori la centrii nervoşi şi de acolo la organele efectoare, ci şi de la organele efectoare la centrii nervoşi, iar de acolo la receptori. Acest al doilea drum, drumul conexiunii inverse, are menirea de a informa organele centrale despre activitatea efectorilor, despre orientarea sau neorientarea activităţii acestora spre realizarea scopului. Legăturile inverse constituie un element esenţial al mecanismelor vieţii psihice ; ele intervin nu numai în activitatea receptării informaţiei psihice, ci şi în aceea a stocării ei în memorie, a prelucrării ei în activitatea gîndirii.

Caracterul natural, firesc al fenomenelor vieţii psihice, caracter subliniat de multă vreme de gîndirea materialistă, este reafirmat de cibernetică prin toate datele ei despre maşinizarea unor facultăţi ale spiritului uman. Cibernetica a pus la ordinea zilei problema creării maşinilor prelucrătoare de informaţie. Tehnica precibernetică este prin excelenţă o tehnică a prelucrării substanţelor şi energiilor, a prelungirii funcţiunilor sistemului muscular, iar prin tehnica cibernetică există posibilitatea prelungirii unor funcţiuni ale creierului omenesc.

Prezenţa maşinilor care iau asupra lor unele funcţiuni ale gîndirii umane demonstrează convingător că fenomenele spiritului uman nu sînt de natură supranaturală, divină, nemuritoare, că ele sînt produse fireşti ale creierului, un specific al modului în care omul există în lume.

În înţelegerea raporturilor dintre conştiinţă şi creier, dialectica ne cere ca, afirmînd legătura, dependenţa, să nu ignorăm nici diversitatea, opziţia, să nu uităm că fenomenele spiritului nu se reduc la organul lor. Conştiinţa este produs al materiei şi nu materia însăşi, este producerea ideilor, sentimentelor, voinţei, producerea „forurilor interioare" ale omului. Aceste „foruri" nu au o existenţă autonomă, de sine stătătoare, nu pot supravieţui organului care le produce, nu sînt şi nu pot fi nemuritoare.

Lectură

„...Conştiinţa şi gîndirea noastră, oricît ar părea de suprasensibile, sînt produsul unui organ material, corporal, al creierului. Materia nu este un produs al spiritului, ci spiritul este, el însuşi, doar produsul cel mai înalt al

(Continuare în pag. a 6-a)

(Urmare din pag. a 5-a)

materiei" (F. Engels, Ludwig Fuerbach şi sfîrşitul filozofiei clasice germane, în Marx, Engels, „Opere", vol. 21, Bucureşti, Editura politică, 1965, p. 277).

„Creierul mecanic nu secretă gîndirea aşa cum ficatul secretă fiere, cum susţineau vechii materialişti (citeşte materialiştii vulgari — n.n. I.I.), nici nu o pune sub formă de energie, aşa cum muşchiul pune activitatea sa. Informaţia este informaţie, nu materie şi nici energie. Un materialism care nu admite aceasta nu poate supravieţui în ziua de azi". (N. Wiener în: Cibernetica. Bucureşti, Editura ştiinţifică, 1966, p. 178).

„...Cînd studiem creierul, nu facem altceva decît să studiem un mijloc de supravieţuire". (W. R. Ashby, în Introducere în cibernetică, Bucureşti, Editura tehnică, 1972, 10.2).

Întrebări

1. De ce creierul omului este organul şi nu „sediul fenomenelor conştiinţei" ?
2. Ce argumente ale ştiinţei puteţi invoca pentru a argumenta dependenţa gîndirii de creier ?
3. Ce implicaţii ateist-ştiinţifice are ideea dependenţei conştiinţei de „materia superior organizată" ?
4. De ce gîndirea nu este reductibilă la materia care gîndeşte, la procesele substanţiale şi energetice ale creierului ?

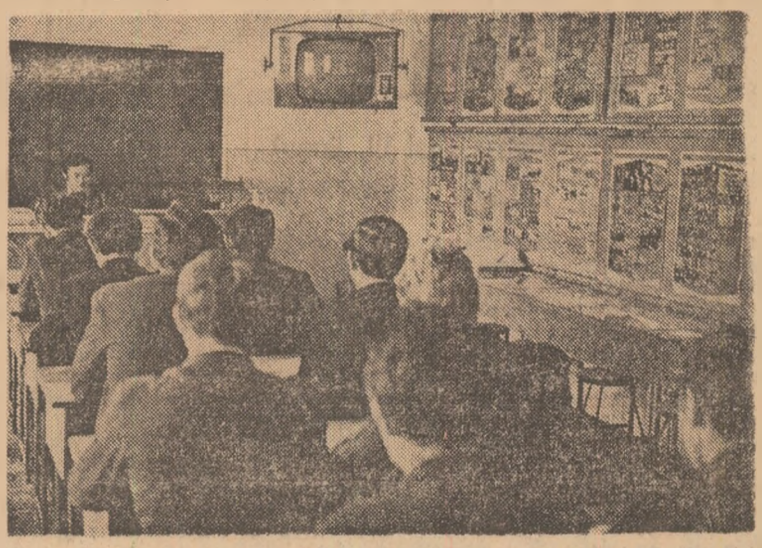

Lecţie în cabinetul de ştiinţe sociale

Conştinţa — produs social istoric

(Lecţia a XXXVI-a de filozofie pentru anul III, liceu)

Ca reflectare superioară şi funcţiune a creierului, conştiinţa nu există dintotdeauna. Ea a apărut doar pe o anumită treaptă a dezvoltării colţului nostru de univers, în procesul saltului dialectic la om.

1. Teorii asupra originii omului

În ordine istorică, prima explicaţie a originii omului aparţine **teoriilor creaţioniste.** În lumina acestora, omul este rezultatul unui act de creaţie. De la început, ca sistem bio-psiho-social, omul este înzestrat cu toate facultăţile pe care le are. Creatorul omului este o forţă supranaturală, denumită, de regulă, Dumnezeu. Fiind de inspiraţie biblică, punctul de vedere creaţionist a devenit un element central al viziunii teologice asupra lumii, asupra omului. În lumina acestor viziuni şi conştiinţa are origini divine, ea este considerată „scînteie" sau parte a spiritualităţii cereşti insuflată de atotcreator în humusul corpului omenesc.

Caracterul fals şi fantastic al explicaţiilor teologice a fost pus în lumină de datele ştiinţei moderne, mai ales ale biologiei darwiniste. În cadrele acesteia s-a şi formulat punctul de vedere al **determinismului biologic.** Pentru întemeietorul biologiei evoluţioniste, Ch. Darwin, omul are origine animală. Printr-o masă de date de ordin ştiinţific, el a pus în lumină legăturile de sînge ale omului cu lumea animală, mai ales cu partea cea mai evoluată a acesteia, lumea maimuţelor. Factorii saltului la om şi prin el la conştiinţă, sînt factorii care au determinat evoluţia biologică în genere : selecţia naturală, lupta pentru existenţă, selecţia sexuală.

Fără a nega rolul acestor factori, saltul la om a fost înţeles în toată complexitatea lui de către clasicii marxismului. Ei au pus în lumină faptul că în apariţia omului avem de-a face cu un salt de o altă adîncime şi cu alte perspective, că omul nu este o specie biologică oarecare, ci una care marchează detaşarea de lumea naturii şi trecerea în lumea istoriei. În procesul formării sale, omul depăşeşte raportarea instinctivă la mediu, face saltul la raportarea conştientă. Marx şi Engels elaborează teoria originii sociale a omului, în explicaţia căreia, omul este chintesenţa socială nu numai prin natura, dar şi prin geneza lui. Fiind un atribut esenţial al omului conştiinţa este şi ea un produs social.

2. Factorii saltului la om, şi prin om la conştiinţă

Principalul factor al originii omului şi al vieţii lui spirituale este, în lumina explicaţiei marxiste, munca. Munca este activitatea specific umană de echilibrare cu mediul, de transformare a acestuia, de adaptare a naturii

(Continuare în pag a 7-a)

Rolul practicii în apariţia şi dezvoltarea cunoaşterii

(Lecţia a XXXVIII-a de filozofie pentru anul III, liceu)

Filozofia marxistă marchează o revoluţie nu numai în teoria existenţei, ci şi în teoria cunoaşterii. Unul din elementele şi „secretele" acestei revoluţii constă în apelul la datele practicii. Referindu-se la aceasta, V. I. Lenin scrie : „Punctul de vedere al vieţii, al practicii, trebuie să fie punctul de vedere prim şi fundamental al teoriei cunoaşterii".

Introducerea unui asemenea punct de vedere a permis gnoseologiei marxiste să învingă idealismul gnoseologic, să depăşească limitele gnoseologiei materialiste premarxiste care nu a sesizat rolul practicii în cunoaştere.

1. Ce este practica ?

Practica este acea formă a activităţii specific umane, în care, bazîndu-se pe cunoaştere, omul **transformă** realitatea, şi o adaptează nevoilor şi scopurilor sale complexe.

Elementul cel mai important al acestei definiţii este cuprins în termenul de **„transformare"**. Practica este modificare de realitate. În şi prin ea, omul îşi pune pecetea pe lumea în care trăieşte, îşi etalează forţa, îşi realizează voinţa, cele necesare traiului. În acest element rezidă dealtfel deosebirea de esenţă dintre activitatea teoretică şi cea practică. Activitatea teoretică, luată în sine, nu modifică, nu schimbă, nu transformă. Pentru a avea efectiv anumite realizări nu este suficient să le gîndim, trebuie să le construim, să le trecem prin focul generator al activităţii practice. Luată în sine, cunoaşterea nu produce decît idei, proiecte, scopuri. Numai prin practică omul produce lucruri, procese şi relaţii. În ciuda acestor deosebiri, cunoaşterea însoţeşte practica, intervine activ în efectuarea ei, îi asigură caracterul conştient. De fapt, tocmai în procesul practicii anumite idei, proiecte, scopuri îşi găsesc înfăptuirea.

Formele sociale fundamentale ale acestei înfăptuiri, adică ale practicii, sînt : **activitatea de producţie** (crearea forţelor de producţie şi utilizarea acestora în procesul făuririi bunurilor materiale şi spirituale necesare omului) ; **practica social-istorică** (activitatea de modificare a structurilor vieţii sociale), în cadrul căreia locul principal îl ocupă practica conducerii societăţii ; **experimentul ştiinţific** (modificarea realităţii cu scopul unei mai bune cunoaşteri a ei) etc.

2. Valenţele gnoseologice ale practicii.

Practica este izvor al cunoaşterii. Ea reprezintă sursa de ultimă instanţă a construirii structurilor psihologice, logice, lingvistice prin care cunoaşterea se realizează. Atunci cînd clasicii marxismului au arătat că munca este principalul factor al autoformării omului, al ridicării lui din animalitate, a indicat totodată şi faptul că în muncă, în activitatea de efectivă transformare a realităţii, trebuie să căutăm originea formelor cunoaşterii. Acest gînd a fost limpede afirmat de Lenin atunci cînd a scris : „practica omului, repetîndu-se de miliarde de ori, s-a imprimat în conştiinţa omului ca figuri logice".

Relaţiile de ordin practic sînt bază a cunoaşterii nu numai în fazele iniţiale, ci şi în toate etapele dezvoltării ei. Practica este principala forţă motrică a cunoaşterii. Adevărul acestei afirmaţii poate fi urmărit în întreaga istorie a ştiinţei şi tehnicii. Geometria s-a născut ca răspuns teoretic la nevoile practice ale măsurării terenurilor şi proiectării construcţiilor. Mecanica, fizica, chimia s-au dezvoltat în epoca modernă sub imperativele dezvoltării maşinismului şi industriei. Filozofia marxistă şi socialismul ştiinţific s-au născut din nevoile înarmării teoretice a activităţii social-politice a proletariatului. Cibernetica a apărut în timpul celui de-al doilea război mondial, la comanda socială a perfecţionării tirului antiaerian, şi s-a dezvoltat puternic din nevoile practice ale automatizării complexe etc.

În contextul unităţii sale cu cunoaşterea, practica îndeplineşte şi rolurile verificării ; ea este nu singurul ci principalul **criteriu** al adevărului. În ultimă analiză, datele practicii au menirea de a pune în lumină completitudinea şi incompletitudinea, exactitatea şi inexactitatea afirmaţiilor şi negaţiilor pe care cunoaşterea le face.

Din perspectiva principalelor roluri ale cunoaşterii, practica mai constituie şi **scopul** acesteia, finalizarea ei. Cunoaşterea nu reprezintă un scop în sine, ea are o destinaţie exterioară, aceea de a lărgi, adînci şi uşura activitatea de transformare a realităţii. În numele unei asemenea situaţii generale şi al dezvoltării rapide a societăţii noastre socialiste, documentele partidului nostru cer insistent creatorilor de ştiinţă, artă, filozofie ca în preocupările lor să vizeze cît mai conştient nevoile tehnice, e-

(Continuare în pag. a 8-a)

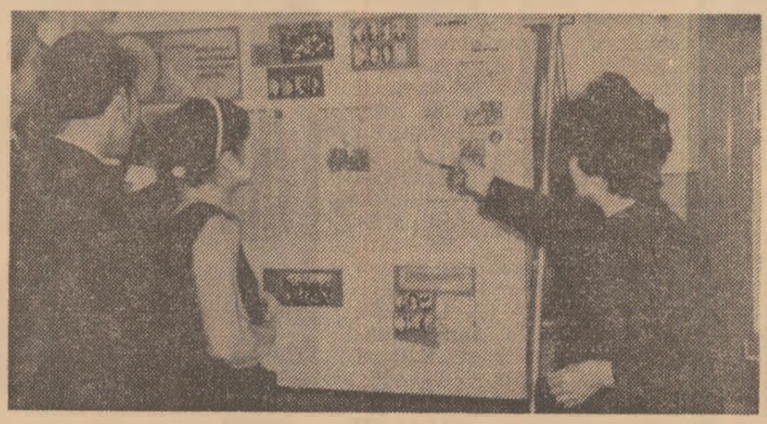

Lecţie în cabinetul de ştiinţe sociale

(Urmare din pag. a 7-a)

conomice, morale, politice ale societăţii noastre actuale. Referindu-se expres la oamenii de ştiinţă, tovarăşul Nicolae Ceauşescu scrie : „Noi, cei de astăzi, îl apreciem pe omul de ştiinţă după ce dă societăţii în care trăieşte".

Insistînd asupra rolurilor gnoseologice ale practicii, filozofia marxistă nu neagă şi nu pierde din vedere relativa independenţă a cunoaşterii. Procesul elaborării ideilor, teoriilor, convingerilor are şi izvoare, mobiluri, criterii şi scopuri interioare. Unele structuri ale cunoaşterii se nasc din exersarea altora, unele cunoştinţe constituie bază şi punct de plecare pentru altele. În dezvoltarea istorică a cunoaşterii acţionează ca forţe motrice şi contradicţiile dintre senzorial şi raţional, empiric şi teoretic, relativ şi absolut, abstract şi concret etc.

Recunoscînd relativa independenţă a universului cunoaşterii, teoria materialist-dialectică arată, însă, că acest univers se conectează multiplu şi complex cu acela al practicii şi că numai unitatea dialectică a acestora ne permite să înţelegem statutul specific pe care omul îl are în contextul de ansamblu al realităţii.

Lectură

„Noi presupunem munca într-o formă proprie exclusiv omului. Păianjenul efectuează operaţii asemănătoare celor ale ţesătorului, iar albina face de ruşine, prin construcţia celulelor ei de ceară, pe mulţi arhitecţi. Ceea ce deosebeşte însă de la început pe arhitectul cel mai prost de albina cea mai perfectă este faptul că el construieşte celula în cap înainte de a o construi din ceară. La sfîrşitul procesului de muncă apare un rezultat care încă la începutul acestui proces exista ideal în imaginaţia muncitorului. Omul nu se limitează la a modifica forma elementului din natură, ci el îşi realizează totodată scopul său pe care îl cunoaşte, care determină logic modul şi caracterul activităţii lui şi căruia el trebuie să-i subordoneze voinţa sa" (K. Marx, Capitalul, vol. I ; în Marx—Engels „Opere", vol. 23, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 190—191).

„Lumea nu-l satisface pe om şi el se hotărăşte s-o schimbe prin acţiunea lui" (V. I. Lenin, Caiete filozofice, în „Opere complete", vol. 29, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 181).

„Foarte bun este § 225 din Enciclopedie, în care cunoaşterea („teoretică") şi «voinţa», «activitatea practică» sînt prezentate ca două laturi, două metode, două mijloace de depăşire a «caracterului unilateral» atît al subiectivităţii cît şi al obiectivităţii" (Idem, p. 177).

„Contrar logicii, cunoaşterea reprezintă însă numai însuşirea teoretică, nu şi cea practică a obiectului... Însuşirea teoretică a obiectului reprezintă premisa obţinerii lui practice" (P. V. Kopnin, Bazele logice ale ştiinţei, Bucureşti, Editura politică, 1972, p. 27).

„Realitatea demonstrează că în epoca modernă producţia şi ştiinţa se condiţionează şi se influenţează reciproc, contribuind la accelerarea dezvoltării celeilalte ; ştiinţa şi producţia constituie două laturi inseparabile ale activităţii de creaţie a omului" (Nicolae Ceauşescu, România pe drumul desăvîrşirii construcţiei socialiste, vol. 2, Bucureşti, Editura politică, 1966, p. 23).

Întrebări

1. De ce numai practica este propriu-zis modificatoare de realitate ?

2. În ce sens practica este şi trebuie să fie scopul activităţii teoretice ?

3. De ce documentele partidului nostru insistă asupra ideii de eficienţă practică a cunoaşterii ?

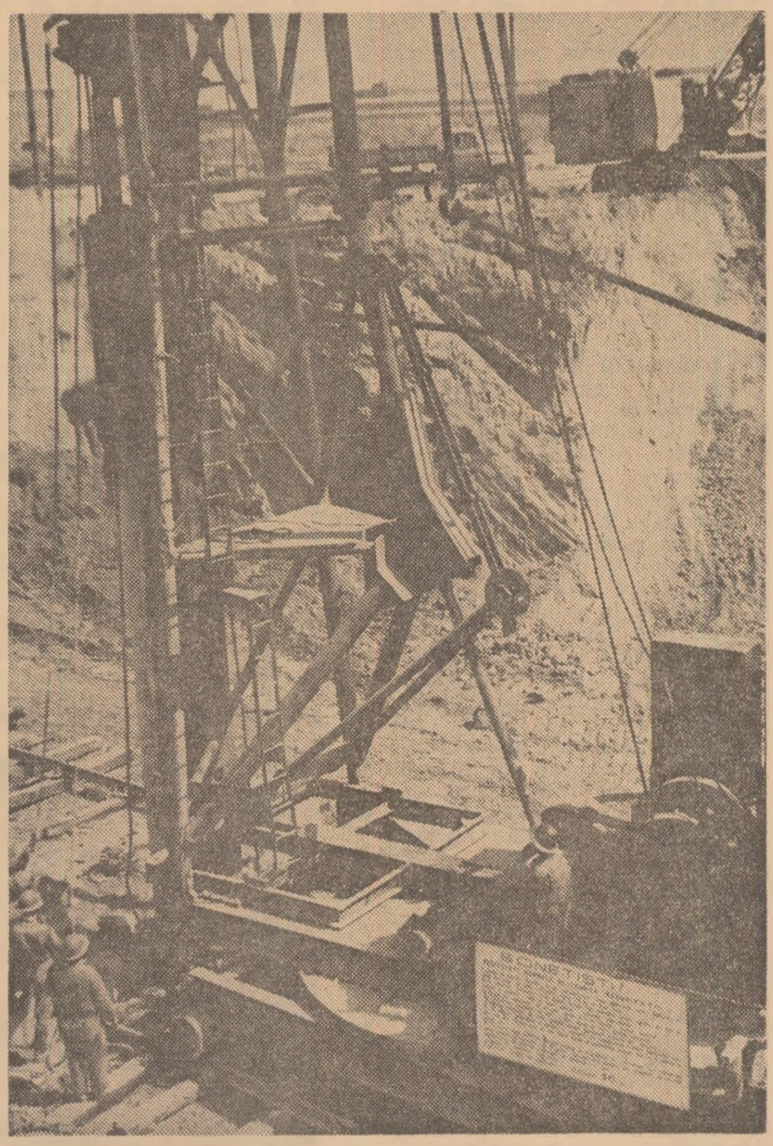

Şantier *Foto : Prof. IOAN GHEŢIU*